

poročila o delu

STROKOVNI SEMINAR SEKCIJE OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER V SLOVENJ GRADCU (23. IN 24. SEPTEMBRA 1982)

Sekcija operacijskih medicinskih sester pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije je organizirala strokovni seminar za svoje članice v Slovenj Gradcu dne 23. in 24. septembra 1982.

Strokovni seminar sekcije je bil v Umetnostni galeriji, torej v izredno lepem kulturnem okolju, kjer je prav takrat razstavljal Bojan Golija, akademski slikar in grafik, retrospektivo svojih del ob 50-letnici življenja.

Ob strokovnih vsebinah, ki so nam jih skrbno posredovali predavatelji, strokovnjaki iz naše slovenjgraške bolnišnice, smo imeli vsi udeleženci tudi veliko umetnostnega užitka, saj pravi prof. Božidar Jakac, utemeljitelj slovenske grafike in Golijev učitelj, da je Bojan Golija zagotovo eden največjih slovenskih grafikov.

Program strokovnega srečanja se je začel 23. septembra zvečer z družabnim srečanjem, kjer so se lahko kolegice v prijetnem in prijateljskem vzdušju pogovorile o marsikateri strokovni zadevi, rešile osebne dileme in izmenjale strokovne izkušnje.

Srečanje operacijskih medicinskih sester je potekalo v Umetnostni galeriji

Prim. dr. Drago Plešivčnik, direktor Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, je v nagovoru udeležencem seminarja orisal odnos kirurg — operacijska sestra, prizadevanje za »boljši svet« in starostno strukturo slovenskih operacijskih medicinskih sester

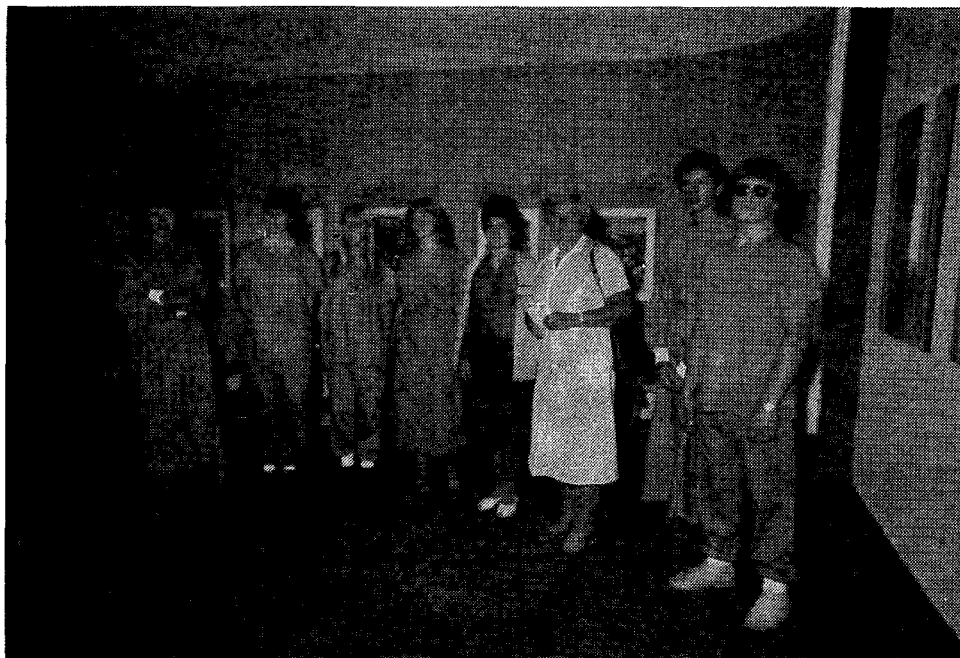
Naslednjega dne pa je bil program dela naslednji:

1. Uvodne besede in pozdravi
2. Marija Lačen, VMS: Kirurške igle
3. Prim. dr. Drago Plešivčnik: Operativno zdravljenje ščitnice na Kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec v letih 1945—1980 (pregled)
4. Dr. Janez Gorjanc: Uporaba Dormiajeve košarice v kirurgiji žolčnih vodov
5. Dr. Alenka Košuta: Zdravljenje opeklin na Kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Slovenj Gradec v letih 1971—1981 (pregled)
6. Dr. Bojan Pirkmajer: Uporaba fibrinskega lepila v urologiji.

Uvodoma je vse udeležence strokovnega srečanja v imenu gostitelja pozdravil prim. dr. Drago Plešivčnik in predstavil mesto Slovenj Gradec z vsemi svojimi kulturnimi hotenji, s katerimi se je povzpelo v sam svetovni vrh kulturnih in mirovni prizadevanj. V vsej svoji 800-letni zgodovini je naše mesto gojilo bogato kulturno-umetniško tradicijo, ki se je prav na široko razmahnila šele v povojnem razvoju.

V imenu družbenopolitičnih organizacij in občinske skuščine je vse pozdravil tov. Mladen Mrmolja, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Slovenj Gradec.

V imenu učencev in učiteljev Srednje šole Edvarda Kardelja, zdravstvena usmeritev, je vse pozdravila učenka te šole Marija Pačnik, ki je izrazila veselje, da lahko v našem kraju pozdravi operacijske medicinske sestre iz vse Slovenije in tudi iz drugih republik. Nadalje je izrazila občudovanje nad delom operacijskih sester, ki so učenkam zdravstvene šole s svojim zavzetim in požrtvovalnim delom ter humanimi delovnimi odnosi in humanimi odnosi do bolnikov resnično svetel vzor. Pri njihovem nadaljnjem

Operacijske delovne obleke (izdeluje jih Prevent v Mislinji pri Slovenj Gradcu) so predstavili učenci slovenjgraške zdravstvene šole

delu jim je zaželela še veliko delovnih uspehov in v znak priznanja za njihovo delo poklonila predsednici sekcije tov. Eli Majerič šopek cvetja.

Ne bi bili kulturno mestece, če se ne bi tudi ob tem srečanju posebej kulturno predstavili. Ob letošnjem svetovnem dnevu starejših ljudi smo najstarejši udeleženci, višji medicinski sestri Idi Kmetec iz Ljubljane poklonili umetniško sliko prof. Karla Pečka, akademskega slikarja iz Slovenj Gradca, kulturnega entuziasta in neutrudnega delavca, ki ga prav zaradi teh prizadevanj pozna domala ves svet. Čudovita slika z motiviko naše Uršlje gore je prišla v prave roke, saj je tov. Ida Kmetec začela svojo življenjsko pot prav v Slovenj Gradcu.

Višja medicinska sestra Jelka Kurnik iz Slovenj Gradca pa je prejela grafiko Bojana Golija, ki je namenil svoje delo tisočemu obiskovalcu.

Menim, da so se vsi udeleženci vrnil na svoje domove obogateni s strokovnimi in kulturnoumetniškimi ter človeško prijateljskimi spoznanji.

Takšnih srečanj si še želimo.

Marija G e č , dopisnik
DMS Slovenj Gradec

**NOBENIH PROBLEMOV NI MOGOČE REŠITI, ČE NISTE SAMI NAJPREJ ČLOVEK,
IN ČE NE GLEDATE S SIMPATIJAMI NA ČLOVEKOVE POTREBE**

Indira Gandhi

**IZ NAGOVORA PRIM. DR. DRAGA PLEŠIVČNIKA, DIREKTORJA
SPLOŠNE BOLNIŠNICE SLOVENJ GRADEC, NA SEMINARJU SEKCIJE
OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER 24. SEPTEMBRA 1982***

Odnos kirurg — operacijska medicinska sestra

»Pokojni nestor koroškega kulturnega življenja prof. dr. Franc Sušnik je na vprašanje, kaj pomeni odnos učitelj-učenec odgovoril nekako takole: To je vprašanje, kakor če bi kdo rekel: Kaj je oče sinu, kaj je sin očetu, kaj je fant dekletu, kaj je dekle fantu? To je pračloveški odnos.

Mislím, da bi v tem smislu skoraj lahko opredelili odnos operater — instrumentarka (operacijska medicinska sestra), saj spremlja kirurgija človeštvo od vsega začetka in še z dodatkom, da je pri njuni medsebojni povezanosti in odvisnosti še bolj poudarjena napetost v odnosih zaradi tveganja in odgovornosti pri njunem skupnem delu. Zato v tem sožitju ne smejo obveljati neznanstveni kompromisi na račun laagodnejše familiarnosti, ki bi vodili v opuščanje strogih, toda nujno potrebnih pravil obnašanja v operacijskih prostorih in pri operativnih posegih. Ob iskrenih prizadevanjih in dobrih namenih pa tudi ob morebitnem nesporazumu ne bi smela kaliti tega sožitja žaljiva grobost in zahteva po suženjski podrejenosti.

Taka barbarstva moramo iz operacijskih prostorov preganjati. Naj jih zamenja humanizem v pravem pomenu besede.

Seveda pa vsega, kar se tu in tam izreče pri ognjevitem in zapletenem operiranju ni treba jemati dobesedno, saj je rjovenje običajno znak stiske in strahu in ne zli namen. To ne za opravičilo operaterjev, marveč vam za pojasnilo. V praksi ni lepšega, kot če zna instrumentarka, ki je vendar malo bolj oddaljena od operacijskega polja kakor kirurg, s svojo izkušnjo, življenjsko modrostjo in prekanjenostjo umiriti težaven položaj. Zlasti mlajši kirurgi vam bodo za to hvaležni. Ne tedaj, marveč pozneje, kakor smo tudi mi vse bolj hvaležni svojim učiteljem, mentorjem in vzornikom. Pa tudi sestre med seboj bodite tolerantne. Ne nalagajte šibkejšim in bolehnim pretežkih del, da bi razbremenile sebe ali prijateljico.

Vse to vam ne govorim zato, da bi vam laskal, temveč ker je tako moje prepričanje. To je edino zagotovilo za skupen uspeh, za večjo sproščenost in svobodo pri delu, za nemoten razvoj sposobnosti vsakega.

Prizadevanje za »boljši svet«

Vzpodbujanje k bolj človeškim medsebojnim odnosom in razumevanju med ljudmi pa je tudi eno od družbenih prizadevanj našega mesta sedaj. Zato vam ga želim samo z nekaj stavki zgodovinsko predstaviti. Mi, ki že več let živimo tukaj in smo se vživeli v okolje in smo zadovoljni, se ne čudimo Ilirom, da je že njih zamikala zelena dolina med Pohorjem in Uršljo goro, skozi katero se vijuga reka Mislinja.

Na Gradišču so zasnovali svoj zaselek in pod njim zakopavali umrle v značilnih žarnih grobiščih te dobe.

Rimljani so v Colaciju, današnjem Starem trgu postavili postojanko ob cesti, ki je vodila iz Celeje (Celja) preko Podjune v Virunum na Gosposvetsko polje, v prestolnico province Noricum. Srednjeveško mesto se je obdalo z obzidjem tu, kjer poteka sedaj glavna cesta skozi mesto in zajelo še nekaj hiš na vsaki strani.

* Podnaslove med posameznimi citati je postavilo uredništvo Zdravstvenega obzornika.

Nekoč v letih med 1253—1267. je Koroški vojvoda Ulrik III. Spanheimski že podelil prejšnjemu trgu mestne pravice. Mesto je imelo tedaj lastno kovnico denarja.

Romanska, gotska, renesančna in baročna kulturna epoha so zapustila edinstvene sledove v arhitekturi in oltarjih cerkva ter so vredne ogleda in Sokličevega muzeja. Tu sta ustvarjala znana slikarja brata Strauss.

Slovenj Gradec je rojstno mesto svetovno znanega skladatelja Hugo Wolfa in kiparja Franca Bernekerja.

Danes sta na tem področju znana Jože Tisnikar, ki je tehnik v prosekturi tukajšnje bolnišnice, in akademski slikar prof. Karel Pečko.

Slovenj Gradec z okolico je bil med NOB eno do žarišč upora proti osvajalnemu nasilništvu z žrtvovanimi heroji Vručem, ing. Iršičem in 323 padlimi borci, talci in umrlimi interniranci. V pokrajinskem muzeju za Koroško, ki je v tej zgradbi, lahko vidite o tem kaj več. Ostanke partizanske bolnišnice pa so na Pohorju.

V zadnjih dveh desetletjih se je mesto proslavilo med drugim zlasti s to umetnostno galerijo, kjer sedaj zasedamo zaradi številnih drugih, zlasti pa zaradi odmevnih mednarodnih slikarskih in kiparskih razstav z naslovi **Mir, humanost in prijateljstvo med narodi**, dalje **Mir 75 — 30 let OZN** in potem še **Za boljši svet**.

Razstave so bile povezane z jubileji OZN in pod pokroviteljstvom tedanjih generalnih sekretarjev U Tantom in dr. Kurtom Waldheimom. Tudi sedanji generalni sekretar te organizacije Peruanec Peres de Quellar je že sprejel pokroviteljstvo nad načrtovano kulturno manifestacijo leta 1985, ko bomo slavili štiridesetletnico delovanja OZN. Izbrali smo geslo: **Mi za mir**. Za tedaj se predvideva večji premik v ureditvi Titovega gaja, simbola miru in sodelovanja med narodi, ki ga v zametku že lahko vidite. Postavljena bo razstava slik in skulptur v zvezi z geslom. Tu se bodo predvajali filmi, ki obravnavajo to temo. Tu se bodo srečali pisatelji iz vseh celin, ki jim je vprašanje miru, lepega sožitja med ljudmi in neodvisnost temeljni cilj literarnega ustvarjanja. Morda se bomo tedaj zopet videli tukaj tudi mi.

Menimo, da so te kulturno umetniške in znanstvene prireditve svojstven, vendar prijeten, human in vzgojno sprejemljiv prispevek k tem resnično ljudskim hotenjem. To vam pripovedujem zato, ker želimo, da bi se čim več zdravstvenih delavcev vključilo med protagoniste teh pobud, saj je varovanje življenja in lajšanje težav naša temeljna naloga. Tega pa ne dosežemo le z medikamenti in skalpelom. Živi mir, ne smrti mir, je pomembna preventiva življenja.

Do leta 1985 pa se predvideva še ureditev posebne učilnice v teh prostorih, kjer bi se obiskovalci lahko nazorno seznanili z organizacijo, glavnimi cilji in načinom delovanja Združenih narodov.

Starostna struktura slovenskih operacijskih medicinskih sester

Letošnji motto Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je: Dodajmo življenje letom. 80-letni ameriški umetnik Oskar Berger je v ta namen narisal plakat z vedrim starčkom pod bananovim drevesom, simbolom dolge obstojnosti, samozavesti, nenehne rasti in kraja, kjer se zbirajo ljudje.

»Add the life to years« — geslo, ki opozarja, da postaja največji uspeh medicine skozi tisočletja v sklopu splošnega, ekonomskega napredka po svoje velik osebni in družbeni problem.

V zadnjih 20. letih se je število prebivalcev starih 65 let in več povečalo po vsem svetu za več kot 63 odstotkov. Računa se, da bo leta 2000 okrog 600 milijonov ljudi starejših od 60 let. Zato je starost 70 ali 80 let privilegij 20. stoletja, ki ga človeštvo doslej še nikoli ni doseglo.

Zastavlja pa se družbeno vprašanje, kaj naj ti ljudje počnejo, kdo bo to množico preživiljal, kako rešiti zaposlitve mladih, če se starejši ne umaknejo?

Seveda pa je potrebno hkrati razmišljati, kako čim bolj pravilno in čim boljše preživljati pridobljeni prosti čas. To so družbena vprašanja, ki se razrešujejo drugje, ne na sestanku instrumentark. Seveda pa je prav, da smo kot zdravstveni delavci seznanjeni tudi s tem. Rad pa bi vas pozval, da pri opravljanju delovnih dolžnosti bolj kot doslej upoštevate osebne probleme starejših, med katere sodi zlasti občutek zapuščeni zaradi brezbriznosti okolja, neboglenost v dinamičnem svetu tehnike in nemoč zaradi oslabelosti telésa. Privoščimo jim malo več pozornosti in ljubezni.

Da pa o teh zadevah ne bi govoril samo na splošno smo zbrali podatke o **starostni strukturi slovenskih instrumentark** (operacijskih medicinskih sester).

Podatke smo dobili iz bolnišnice Ptuj, Kranja, Murske Sobote, Maribora, Nove Gorice, Brežic, ORL Koper, Trbovlje, Jesenice, Novo mesto, delno Klinični center Ljubljana in seveda bolnišnice Slovenj Gradec. Hvala tistim, ki so imeli delo s tem.

Zbirna statistika pokaže, da je v teh ustanovah 269 instrumentark. Od teh je 116 instrumentark starih med 20—32 leti. V skupini 30—40 let jih je 61. Med 40—50 leti, ko morate običajno prevzemati vodilne, da ne rečem »komandne« položaje, vas je 53. v starosti med 55—60 vas je 8 in med 60—65 leti 1 instrumentarka.

Današnja starostna struktura slovenskih instrumentark kaže strmo padajočo hiperbolo od mladega vrha proti starejšim. To pomeni, da je poklic v razmahu, saj je tudi kirurška stroka v nenehnem vzponu. Hkrati pa pomeni, da postaja obremenitev posameznika manjša glede na prejšnje obdobje. Čeprav med vami močno prevladujejo mlajši letniki, bo vendar tudi med sedaj anketiranimi leta 2000 dobra tretina starejša kot 65 let...«

POROČILO O ZALOŽNIŠKI DEJAVNOSTI ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V LETU 1982*

Založniško dejavnost Zveze društev medicinskih sester Slovenije (ZDMSS) ureja Pravilnik o založniški dejavnosti ZDMSS, ki je bil sprejet na skupščini 8. aprila 1982. Pravilnik združuje vse dosedanje sklepe in pravila o urejanju Zdravstvenega obzornika in opredeljuje: urejanje in izdajanje glasila, strokovnih in izobraževalnih publikacij ter pogodbeno dela za druge naročnike. Bolj določno opredeljuje naloge uredniškega sveta uredniškega odbora, uredništva in urednikov; podrobneje obravnava tudi zasnovno glasila, vsebinsko, strokovno, terminološko, jezikovno in oblikovno urejanje gradiv za objavo oziroma izdajo, pravice in dolžnosti avtorjev ter finančno poslovanje.

ZDMSS je v okviru svoje založniške dejavnosti izdala letos XVI. letnik Zdravstvenega obzornika (obseg letnika je 440 strani) z naklado 7000 izvodov ter ponatis Kodeksa etike zdravstvenih delavcev SFR Jugoslavije v 2000 izvodih.

Oris vsebine XVI. letnika Zdravstvenega obzornika

XVI. letnik (1982) Zdravstvenega obzornika vsebuje 32 **strokovnih člankov**. Največ jih obravnava področje alergologije in imunologije (5), organizacijo dela (5), področje psihiatrije (5) ter prehrano oziroma dietetiko (3). Patronažno službo v izrednih

* Poročilo urednika na redni letni seji uredniškega sveta Zdravstvenega obzornika, Ljubljana, 17. decembra 1982.

razmerah obravnava daljši članek v treh delih, druga področja pa so še: družbeni vidiki invalidnosti (2), delovna terapija (1), oftalmologija (2), urologija (1), zdravstveno vzgojno delo (2) in ginekologija (1).

Uvodnik tretje številke glasila je posvečen letošnjemu svetovnemu dnevju zdravja.

Rubrika **Novosti-izkušnje-pobude** vsebuje v okviru razvojno-raziskovalnega dela štiri teme: preprečevanje bolnišničnih okužb, organizacijo dela v operacijskih sobah, proces zdravstvene nege ter delo medicinskih sester na področju psihiatrije v prihodnosti. Strokovnemu izpopolnjevanju je namenjeno pet tem: preprečevanje nezgod v vzgojnovarstvenih organizacijah, zdravstvena nega in socialno-medicinsko delo pri starostnikih (2), priprava očeta na sodelovanje pri porodu in dietno navodilo za bolnike po infarktu. Organizacijske novosti vsebujeta dva prispevka: aktualna vprašanja o pravicah duševno prizadetih oseb ter opis sestrške službe v veteranskih bolnišnicah v ZDA.

Društveni del — **Iz društvenega življenja** prinaša poročila o delu občinskih in in medobčinskih društev medicinskih sester (6), poročila o delu strokovnih sekcij (4) ter poročila o delu ZDMSS in uredništva Zdravstvenega obzornika (8), programe in pomembnejše podatke o strokovnih srečanjih dokumentira sedem zapisov. Rubrika Osebnosti predstavlja deset letošnjih prejemnikov zlatega znaka ZDMSS ter tri zdravstvene delavke. Vsebuje tudi štiri nekrologe.

Beležnik ob knjigah je sedem in obravnavajo: dietetiko (2), zdravstveno vzgojo (1), alergologijo (1), genetiko (1), komunikologijo (1) in razvoj SR Slovenije (1). Dodana so tudi tri poročila iz Biomedicine slovenice ter seznam pomembnejših novejših dokumentov s področja zdravstvene nege starostnikov.

Krajše informacije v okviru rubrike **Zanimivosti** obravnavajo: organizacijo dela (6), človekov razvoj in psihologijo (5), zdravstveno vzgojo (1), mikrobiologijo (2), imunologijo (1), onkologijo (1), socialno patologijo (1) in smernice 12. kongresa ZKJ (5).

»**Slikovno sporočilo**« simbolizira geslo Dodajmo življenje letom, prikazuje prostorske novosti na Onkološkem inštitutu ter spominsko obeležje tovarišu Titu v Univerzitetnem kliničnem centru v Ljubljani.

Letnik vsebuje še obvestila uredništva (6), obvestila o publikacijah (3), navodila avtorjem in sodelavcem Zdravstvenega obzornika (2), misli in vodila (40) ter naročene oglase delovnih organizacij (15). V drugi dvojni številki (4/5) je objavljen Bibliografski pregled Zdravstvenega obzornika od XI. do XV. letnika (1977—1981), v zadnji številki glasila pa tudi pregled vsebine letošnjega letnika v slovenskem in angleškem jeziku.

Spodbujanje sodelovanja uredniškega odbora in dopisnikov

Da bi dosegli večje sodelovanje članov uredniškega odbora ter razvili dejavnost dopisnikov društev medicinskih sester in strokovnih sekcij, je uredništvo:

— pripravilo okvirna navodila sodelavcem in dopisnikom Zdravstvenega obzornika, ki jim bodo pomagala pri pripravi in opremljenosti prispevkov za objavo. Navodila vsebujejo podatke o oblikovanju in opremljenosti tipkopisa ter naslovne strani članka, o obliki izvlečka, pravila o citiranju in bibliografskem načinu urejanja literature.

— Urednika sta se 9. marca 1982 udeležila delovnega sestanka s predsednicami društev medicinskih sester ter jim pojasnila vlogo strokovnega glasila in naloge dopisnikov.

— Pri izbiri člankov za objavo (letošnja bera člankov je bila namreč večja kot doslej) sta urednika glasila dala prednost člankom, ki so bili metodično dobro zasnovani

(glede načina razkrivanja in utemeljevanja problema, glede prikazovanja in razpravljanja o rezultatih obravnave, citiranja ugotovitev drugih avtorjev, opreme članka itd.). »Učiti« se je torej mogoče tudi s pomočjo samega Zdravstvenega ozbornika!

— Več časa je letos uredništvo namenilo tudi individualnemu delu s posameznimi avtorji pri reševanju strokovnih, terminoloških in jezikovnih popravkov in predlogov. Takšna oblika dela za avtorji je namreč mogoče le, če ima uredništvo gradivo vsaj za eno številko naprej.

Urejanje evidence naročnikov glasila

Evidenco naročnikov Zdravstvenega obzornika že drugo leto uspešno urejemo s pomočjo računalnika v LTH (Škofja Loka) in obsega:

- tekoče dopolnjevanje in spreminjanje podatkov o naročnikih;
- izpis naslovov naročnikov za pošiljanje glasila;
- pregled števila naročnikov po posameznih poštah;
- obračun letne naročnine z izpisom položnic in spremnih dopisov;
- tekoče knjiženje plačil po bančnih izpiskih ter izpis opominov;
- izpise različnih seznamov posameznih skupin naročnikov, ki omogočajo enostaven pregled nad naročniki ter možnost hitrega reševanja morebitnih napak.

Uredništvo je izpisane položnice z obvestilom o višini naročnine poslalo 6000 naročnikom v prvi polovici aprila, v novembru pa 1680 opominov. Med letom je bilo v računalniško evidenco vpisanih 80 novih naročnikov, 900 sprememb podatkov o naročnikih in višini naročnine, 40 naročnikov pa smo črtali iz evidence.

Struktura naročnikov Zdravstvenega obzornika je bila meseca oktobra 1982 naslednja:

- 4490 je naročnikov s polno naročnino;
- 2088 dijakov in študentov zdravstvenih šol ima polovično naročnino;
- 213 delovnih organizacij prejema okoli 300 izvodov;
- 53 naročnikov in delovnih organizacij prejema glasilo brezplačno, s
- 17 uredništvih in organizacijami pa uredništvo izmenjuje glasilo.

Finančno poslovanje Zdravstvenega obzornika

Finančno poslovanje Zdravstvenega obzornika v letošnjem letu bo v celoti prikazano v finančnem poročilu ZDMSS. Letos sta glasilo sofinancirali Zdravstvena skupnost Slovenije in Izobraževalna skupnost za zdravstveno usmeritev, Društvo medicinskih sester Ljubljana pa je prispevalo za slikovni razvoj glasila. Na podlagi računalniškega izpisa ugotavljamo, da je naročnino do konca novembra poravnalo okoli 80 odstotkov naročnikov. Naročnikom, ki svojih obveznosti niso poravnali, pa smo v novembru poslali opomine.

Letos so izredno porasli stroški tiska glasila (cena papirja za okoli 400 %, cena storitev pa okoli 100 %) in presegajo $\frac{2}{3}$ vseh odhodkov — okoli 1500.000,00 din. Precej se je povečala tudi poštnina in cena vrečk za pošiljanje Zdravstvenega obzornika. Celotni stroški računalniškega vodenja evidence naročnikov bodo znašali okoli 100.000,00 din. Avtorski honorarji so od leta 1980 dalje nespremenjeni in znašajo povprečno 1270,00 din za avtorsko polo.

Uredništvo Zdravstvenega obzornika je letos aktivno spremljalo tudi oblikovanje novih meril za sofinanciranje revij iz sredstev Raziskovalne skupnosti Slovenije. Omenjena skupnost daje prednost periodični strokovni literaturi, še posebej tisti, ki objavlja

rezultate raziskovalnega dela oziroma primarne znanstvene dokumente. Naša vloga je bila zavrnjena, ker Zdravstveni obzornik ne izpolnjuje opredeljenih meril.

Uredništvo, uredniški odbor ter dopisniki Zdravstvenega obzornika so načrtovane naloge dobro opravili. Dejavnost dopisnikov bomo skušali s tesnejšim povezovanjem še izpopolniti.

Na koncu: želimo, da bi aktivni sodelavci in dopisniki ostali takšni tudi v prihodnje. Od tega je namreč čedalje bolj odvisno uresničevanje založniške dejavnosti ZDMSS in preudarna poraba finančnih sredstev, ki bodo na voljo prihodnje leto. Vse dosedanje izkušnje bodo zato še bolj dragocene.

Ljubljana, 26. november 1982

Janez S t r a j n a r ,
urednik Zdravstvenega obzornika

strokovna srečanja

SEMINAR O SPREMLJANJU, PREUČEVANJU IN OBVLADOVANJU BOLNIŠKEGA STALEŽA IN INVALIDNOSTI (PREVENCIJA)

Organizator: Univerzitetni klinični center Ljubljana, Univerzitetni inštitut za medicino dela, prometa in športa.

Kraj: Predavalnice Univerzitetnega kliničnega centra, Ljubljana, Zaloška 7.

Čas: Seminar se prične v četrtek, dne 17. marca 1983 ob 15.00 uri in traja do sobote, 19. marca 1983 do 12.00 ure.

Kratka vsebina:

Na seminarju bomo prikazali raven in dinamiko bolniškega staleža in invalidiziranja na ravni SFRJ, SR Slovenije, regij in nekaterih delovnih organizacij:

— opozorili bomo na nekatere dejavnike oziroma skupine, ki vplivajo na raven — dinamiko teh pojavov;

— prikazali pristop, metode in tehnike spremljanja in obvladovanja na ravni republike, regije in delovne organizacije;

— predlagali dejavnost in ukrepe vseh dejavnikov, ki morajo sodelovati pri spremljanju in obvladovanju bolniškega staleža in invalidiziranja na vseh ravneh (zdravstvena služba, posebej služba medicine dela, prometa in športa, strokovne službe delovnih organizacij, ki jim je na skrbi človek pri delu, samouprava na ravni delovne organizacije, občine in republike, sindikati od delovne organizacije do republike ter inšpekcijske službe).

Posebej bomo razpravljali o smernicah (medicinskih kriterijih) za ocenjevanječasne nezmožnosti za delo.

Udeleženci bodo prejeli pisno gradivo vseh prispevkov (okoli 250 strani) in priročnik s kriteriji za ocenjevanječasne nezmožnosti za delo, ki ga je izdal Inštitut za medicinska istraživanja i medicinu rada JAZU, Zagreb (okoli 300 strani).

Seminar je namenjen zdravnikom in medicinskim sestram v osnovni zdravstveni službi, ki ocenjujejo oziroma sodelujejo pri ocenjevanjučasne in trajne nesposobnosti za delo, posebej tistim, ki delajo v službi medicine dela, prometa in športa; zdravnikom, ki delajo v konzilijih za preverjanje bolniškega staleža (nekdanje zdrav-

niške komisije); članom invalidskih komisij; strokovnim službam delovnih organizacij, ki skrbijo za varstvo delavcev pri delu (varnostnim inženirjem, vodjem kadrovskih služb, psihologom, socialnim delavcem); strokovnim službam in samoupravnim interesnim skupnostim za zdravstvo in pokojninsko-invalidsko zavarovanje; predsednikom odborov za varstvo pri delu delavskih svetov v delovnih organizacijah; članom sindikata, ki delajo na področju delovnih in življenjskih razmer delavcev; inšpekcijskim službam, ki preverjajo izvajanje celovitega varstva pri delu, posebno še aktivnega zdravstvenega varstva delavcev.

Oblika dela: Seminar bo potekal v obliki predavanj, dela po interesnih skupinah ter vaj.

Program seminarja:

— **četrtak, 17. marca 1983 popoldne**

— 15.00—19.00

S. Modic: **Raven in dinamika bolniškega staleža in invalidiziranja v SFRJ in SR Slovenji, vzroki in predlog ukrepov za obvladovanje teh pojavov**

I. Kastelic: **Kazalci zdravstvenega stanja prebivalstva s posebnim ozirom na aktivne zavarovance**

J. Milčinski in Š. Stražišar: **Etični in pravni vidiki ocenjevanja začasne in trajne delovne nezmožnosti, spremljanja, preučevanja in obvladovanja bolniškega staleža in invalidiziranja**

J. Matevžič in J. Sotošek: **Raven in dinamika invalidiziranja v SR Sloveniji po senatih IK 1970—1979**

M. Toth: **Družbeni vidiki obvladovanja bolniškega staleža v SR Sloveniji**

J. Tavčar: **Organizacija združenega dela v izvajanju zdravstvenega varstva delavcev s posebnim ozirom na obvladovanje bolniškega staleža in invalidnost**

M. Vakselj: **Naloge inšpekcijskih služb pri preprečevanju poškodb, bolezni in invalidnosti (sodelovanje s službo medicine dela).**

— **petek, 18. marca 1983**

— dopoldne 8.30—12.30

A. Fazarinc: **Nov zdravstveno-informacijski sistem na območju SR Slovenije s posebnim ozirom na zdravstveno varstvo delavcev (značilnosti in pogoji)**

M. Premik: **Računalniška obdelava podatkov v okviru novega informacijskega zdravstvenega sistema v SR Sloveniji**

M. Šarič: **Problemi usklajevanja medicinskih kriterijev pri oceni začasne nezmožnosti za delo**

V. Cvetanov: **Raven, dinamika in obvladovanje bolniškega staleža in invalidnosti v SR Makedoniji**

M. Zarić: **Sistem spremljanja in obvladovanja bolniškega staleža v SR Srbiji s posebnim ozirom na računalniško obdelavo podatkov v DO Crvena zastava — Kragujevac**

V. Keršič: **Izkušnje in problemi spremljanja in obvladovanja bolniškega staleža na območju mariborske zdravstvene regije**

V. Kuštrin s sodelavci: **Računalniška obdelava bolniškega staleža na območju Občinske zdravstvene skupnosti Celje.**

— popoldne 15.00—19.00

M. Hruševar s sodelavci: **Spremljanje in obvladovanje bolniškega staleža ter invalidnosti v Železarni Štore**

J. Vadnjal: **Spremljanje in obvladovanje bolniškega staleža v DO Sava Kranj s posebnim ozirom na računalniško obdelavo podatkov**

J. Šamu s sodelavci: **Spremljanje in preučevanje bolniškega staleža nekaterih TOZD-ov Univerzitetnega kliničnega centra**

S. Šoškič s sodelavci: **Pomen dispanzerske metode dela pri spremljanju in obvladovanju bolniškega staleža v Ljubljanski banki**

M. Savič, A. Šuštaršič in L. Počkaj: **Naloge medicinskih sester pri spremljanju, preučevanju in obvladovanju bolniškega staleža v DO**

R a z p r a v a

— sobota 19. marca 1983

— dopoldne 8.30—12.30

Delo po interesnih skupinah, ki se bodo oblikovale prejšnji dan ter vaje.

O b v e s t i l a :

Seminar se šteje v strokovno izpopolnjevanje, hkrati pa je del programa specializacije iz medicine dela, prometa in športa (obvezen za specializante!).

Prijave za seminar sprejemamo do 1. marca. Zaradi velikega zanimanja za seminar ter glede na število prijav, se bomo po tem datumu odločili za ponovitev seminarja do 30. junija 1983.

Kotizacijo v višini 2 500 din udeleženci lahko nakažejo na žiro račun inštituta: 50103-603-51061 z oznako »Seminar — bolniški stalež in invalidnost«.

Vse informacije daje glavna medicinska sestra Univerzitetnega inštituta za medicino dela, prometa in športa **Majda Gorše**, telefon (061) 327—848.

Doc. dr. Samo Modic, Univerzitetni
inštitut za medicino dela, prometa
in športa

MEDICINSKA SESTRA IN MENTALNA HIGIENA

Drugi simpozij jugoslovanskih medicinskih sester

Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije organizira 15. in 16. aprila 1983 v Opatiji drugi simpozij na temo **Medicinska sestra in mentalna higiena**.

Preliminarni program simpozija:

— **petek, 15. aprila 1983:**

— otvoritev simpozija;

— uvodne misli;

— svečana podelitev nagrade ICN — 3M za leto 1983;

— mentalna higiena in medsebojni odnosi v zdravstvu;

— **sobota, 16. aprila 1983:**

— mentalna higiena na posameznih medicinskih področjih;

— zaključek simpozija.

Prvi simpozij iz mentalne higijene (Opatija 15. in 16. aprila 1982) je sprožil med medicinskimi sestrami, tehniki in drugimi zdravstvenimi delavci veliko zanimanje za aktualna vprašanja s tega področja. Obravnava tega področja ne zajema samo psihiatrične vidike, temveč so za vse zdravstvene delavce še posebej zanimivi psihološki in mentalno-higienski vidiki. Prav to pa je spodbudilo organizacijo drugega simpozija, ki bo nadaljevanje uvodnih in splošnih tem prvega; obravnaval pa bo dve temeljni področji:

1. mentalno higieno in medsebojne odnose v zdravstvu:

- odnos zdravstveni delavec — bolnik;
- odnos bolnik — zdravstveni delavec;
- odnosi med zdravstvenimi delavci;
- zdravstveni delavci in družba;
- nagrajevanje zdravstvenih delavcev;
- osebnost zdravstvenega delavca;
- izbira poklica zdravstvenega delavca;

2. mentalno higieno na posameznih medicinskih področjih:

- na področju operativne dejavnosti;
- delo z onkološkimi bolniki;
- zunajbolnišnična dejavnost;
- varstvo posameznih skupin prebivalstva: otrok, odrasčajoče mladine, žensk, delavcev, invalidnih oseb, starostnikov itd.;
- na drugih kliničnih področjih.

Referati naj obsegajo tri do štiri tipkane strani, predstavitev teme pa naj bi trajala največ deset minut. Pripravijo se lahko tudi druge oblike sodelovanja kot, prikaz filma, panel razprave itd..

K aktivnemu sodelovanju so vabljeni: medicinske sestre, tehniki, zdravniki, sociologi, psihologi, novinarji ter drugi strokovnjaki, ki se z mentalno higieno poklicno ukvarjajo oziroma jih to področje zanima.

Vse informacije o prijavi aktivnega sodelovanja ter organizaciji simpozija daje sekretarka Zveze društev medicinskih sester Jugoslavije Josipa Smodlaka (Savez društava medicinskih sester Jugoslavije, 41000 Zagreb, Mlinarska 34 ali Psihiatrijska klinika, 41000 Zagreb, Kišpatičeva 12 — telefon (041) 223 832.)

Prijave za prenočišče bo sprejemal hotel ADRIATIC, 51410 Opatija — telefon (051) 711 311.

Programe simpozija bo Zveza društev medicinskih sester Slovenije pravočasno posredovala vsem društvom medicinskih sester, strokovnim sekcijam ter glavnim medicinskim sestram zdravstvenih organizacij.

Janez Strajnar

12. maj — mednarodni dan medicinskih sester

**»VLOGA MEDICINSKE SESTRE V OSNOVNEM ZDRAVSTVENEM
VARSTVU«**

ICN

beležke ob knjigah

Janez Rugelj: ALKOHOLIZEM IN ZDRUŽENO DELO

Izdal Center za samoupravno normativno dejavnost; založila Dopolna delavska univerza Univerzum; Ljubljana 1981; 235 strani; cena broš.: 490 dinarjev.

Precej obsežna knjiga, ki jo je avtor dr. sc., dr. med. Janez Rugelj posvetil svojim učiteljema prof. dr. Levu Milčinskemu in prof. dr. Vladimiru Hudolinu, je drugi del »naše štirilogije o alkoholizmu« (stran 10).

Prvi del — knjiga **DOLGA POT — vrnitev alkoholika in njegove družine v ustvarjalno življenje** (prva izdaja leta 1977) opisuje temeljne probleme alkoholizma, vlogo družine in zdravljenca ter smo jo v Zdravstvenem obzorniku že predstavili (Zdravstveni obzornik 12 (1978), stran 339). Druga, predelana in razširjena izdaja (1982) vsebuje še okoli sto primerov zdravljenih alkoholikov, kar povečuje njeno dokumentarno vrednost.

Tretji del — **USPEŠNA POT — partnersko zdravljenje alkoholizma in bolnih odnosov v družini** — je v tisku in obravnava različne vidike sodobnega zdravljenja, vzgoje in prevzgoje alkoholikov ter njihovih zakoncev.

Četrto delo pa bo imelo naslov **SKROMNI ZMAGOVALCI**; v njem bo avtor podrobneje opisal deset nekdanjih alkoholikov in drugih ljudi v stiski ter njihovih družin po osvobajanju od različnih odvisnosti.

Zgoraj omenjeni drugi del — **ALKOHOLIZEM IN ZDRUŽENO DELO** je razdeljen na osem poglavij. Avtor skuša dati celovito informacijo o alkoholizmu in rehabilitaciji alkoholikov za vodstvene in vodilne delavce v delovnih organizacijah,

kajti delovni kolektiv se mora bolj uveljaviti v vseh fazah zdravljenja alkoholikov. To pa bo mogoče le ob vsestranski informiranosti in podpori kadrovtikov, socialnih delavcev, andragogov, psihologov, sociologov, medicinskih sester v medicini dela itd.

Prvo poglavje — **Medicinski, psihološki in sociološki vidiki alkoholizma** obravnava osnovne značilnosti in razvoj alkoholne bolezni, posledice alkoholizma v ekoloških skupinah alkoholika ter obrambne sisteme.

Drugo poglavje — **Delavec alkoholik v delovni organizaciji** nazorno opisuje vpliv alkoholiziranosti in alkoholizma na delovni proces, pojavne oblike alkoholizma, odnose med alkoholikom in sodelavci ter ravnanje delovne organizacije z delavcem alkoholikom. Poglavje o nevarnosti alkoholiziranosti in alkoholizma voznikov motornih vozil je prispeval dr. Jože Jakopič.

Tretje poglavje — **Zdravljenje, vzgoja in prevzgoja alkoholikov** vsebuje pregled sistemov zdravljenja alkoholikov, Hudolinov sistem kompleksne socialnopsihiatrične obravnave alkoholikov, delo klubov anonimnih alkoholikov ter sodobno zdravljenje alkoholikov v bolnišnici. Podrobneje je opisana tudi Hudolinova metoda dela z alkoholiki v Škofljici v obdobju 1971—1974 ter metoda družinskega zdravljenja alkoholikov ob delu. V celoti je opisan tudi terapevtski pakt (dogovor) za skupinsko družinsko zdravljenje alkoholikov ter njihovih partnerjev ob delu.

Poglavje o doživljajskem prebujanju zdravljenih alkoholikov ter njihovih svojcev je prispeval Jože Ramovš.

Četrto poglavje — **Delavec alkoholik v procesu zdravljenja, vzgoje in prevzgoje** analizira obrambne mehanizme in specifične alkoholikove manipulacije ter stopnjevanje ukrepov in postopkov za pripravo alkoholika na zdravljenje. Opisana je tudi osebnostna, družinska, poklicna in družbenopolitična rehabilitacija nekdanjih alkoholikov v delovni organizaciji. V tem poglavju najdemo tudi odgovore na številna zapletena vprašanja: kdaj je alkoholik upravičen do bolniškega staleža ali

do invalidske upokojitve; kako ravnati z alkoholiki, ki jih ni mogoče rehabilitirati; o rezultatih zdravljenja delavcev alkoholikov iz drugih republik ter možnosti prisilnega zdravljenja.

Peto poglavje — **Preprečevanje alkoholizma** razčlenjuje temeljne probleme alkoholizma: brez alkohola ni alkoholizma; najučinkovitejši način preprečevanja alkoholizma je uspešno zdravljenje alkoholikov. Poglavje o preprečevanju alkoholizma v delovnih organizacijah je prispeval Jože Ramovš in obravnava osveščanje in informiranje o vseh vprašanih alkoholizma ter spreminjanje javnega mnenja glede pitja alkoholnih pijač, odstranitve alkohola iz delovnega okolja ter poudarja pomen splošnega napredka samoupravnih odnosov in družbenega standarda.

Šesto poglavje — **Alkoholizem in gospodarska stabilizacija** utemeljuje temeljno izhodišče »uspešno zdravljenje alkoholikov je bistveni prispevek k gospodarski stabilizaciji«. Poglavje vsebuje tudi predlog programa zdravljenja in rehabilitacije alkoholikov na oddelku in dispanzerju za zdravljenje alkoholikov (izhodišča za delo z alkoholiki, skica programa, perspektive razvoja, raziskovalno delo).

Sedmo poglavje — **Govorijo vam zdravljenji, njihovi zakonci in terapevti** vsebuje pretresljive osebne izkušnje zdravljenec in njihovih zakoncev. Jože Ramovš analizira nekaj osebnih izkušenj nekdanjih alkoholikov — izražanje alkoholizma na delovnem mestu; njegovo prikrievanje; odnos v službi, ko se je alkoholizem razkril; pomoč delovne organizacije pri pripravi na zdravljenje ter načini spremljanja zdravljenja in rehabilitacije nekdanjega alkoholika. Dodani so tudi terapevtski komentarji, zdravnica Tatjana Zorko pa opisuje svoje usposabljanje za delo z alkoholiki.

V osmem poglavju Jože Ramovš povzema bistvena spoznanja o alkoholizmu in alkoholikih v delovnih organizacijah.

Med viri in literaturo je avtor navedel 109 bibliografskih enot, največ s slovenskega in srbohrvatskega, nekaj pa tudi z angleškega in nemškega jezikovnega pod-

ročja. Posebej so označeni tudi dokumenti, ki širše obravnavajo probleme alkoholizma.

Janez Strajnar

M. C. Gerald, F. V. O'Bannon: NURSING PHARMACOLOGY AND THERAPEUTICS.

Prentice-Hall, Engelwood Cliffs, New Jersey, 1981. XII + 528 str. Cena: 22,95 US \$.

Prav redko naleti človek na knjigo, ki bi se mu že na prvi pogled priljubila. Ta knjiga pa je ena takih. Čeprav je namenjena izobraževanju medicinskih sester, je napisana tako dobro in na taki strokovni ravni, da lahko poseže po njej tudi fakultetno izobraženi strokovnjak, ki se želi v stroki hitro razgledati in ne išče preveč podrobnega znanja. Pisca sta upoštevala najnovejše ugotovitve, napisala sta besedilo v prijetnem in ne težkem slogu in knjigo opremila s številnimi razpredelnici in skicami. Veliko preglednost knjigi dajejo v razpredelnicah zbrani podatki o obravnavani skupini zdravil z osnovnimi terapevtskimi navodili, dozami, posebnimi lastnostmi zdravil in drugimi opombami. Posebna novost so razpredelnice, ki opisujejo medsebojno delovanje zdravil. Večina učnih knjig interakcijam resnično ne posveča dovolj pozornosti. Vsako poglavje se konča z navodili, posebej napisanimi za medicinske sestre. Pod naslovom »nursing implications« po točkah opozarjajo sestre, kaj je pri tej skupini važno glede dajanja, opazovanja, sprememb, opozarjanja zdravnika, pogovora z bolnikom in ukrepanja. Na začetku nekaterih poglavij je napisan kratek pouk iz fiziologije ali klinike.

Knjiga opisuje v 57 poglavjih vsa področja farmakologije s terapevtiko in osnovami toksikologije. Razdelitev snovi v posamezna poglavja je vedno stvar osebnega pogleda na vsebino in bi vsaki razdelitvi lahko oporekali. Pri tej knjigi nas razdelitev ravno ne moti, malo nenavadno pa je, da so na primer lokalni anestetiki in mišič-

ni relaksansi v skupini zdravil z učinki v osrednjem živčevju.

Splošni farmakologiji sta pisca namenila le 35 strani, kar je pri celotnem obsegu preko 500 strani dokaj skromno. Še bolj skromno, naravnost mačehovsko, so opisani ekspektoransi (na dveh mestih s po enim kratkim odstavkom). Knjigi bi lahko še očitali, da nima nobenih kemijskih formul, tudi za najpreprostejša zdravila ali v organizmu nastopajoče snovi ne. To je škoda, ker nekatera dogajanja ali odvisnosti razumemo, če jih vidimo opremljene s formulami. Izobrazbena raven sester v Ameriki pa najbrž tudi ni tako nizka, da formul ne bi razumele ali pa bi jih motile.

V glavnem moramo zapisati, da je ta učna knjiga za višje medicinsko osebje nadpovprečno dobra in bomo prav veseli, če bo med nami našla dosti bralcev.

Mladen E s t ,
Farmacevtski vestnik 33 (1982), 119.

iz Biomedicine slovenice

-
- nega bolnika;
 - nega na domu;
 - medicinske sestre;
 - bolnik, zdravnik-bolnik; odnosi;
 - zdravstvena vzgoja;
 - raziskava — teoretični modeli;
-

• Seidl E.: **Nega bolnika jutri — bližja bolniku**; Zdrav. obzornik; L = 1981; VOL = 15; ZV = 6; STR = 352—360; S—T = 2; R = 8; strokovni članek;

• Pocajt Z.: **Organizacija in načrtovanje nege bolnika na domu pri bolnikih s preležaninami**; 17. podiplomski tečaj iz ki-

urgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 187—193; S—T = 8; R = 0; strokovni članek;

• Košir A.: **Družinsko varstvo otrok v občini Vič-Rudnik**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 53—54; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Batič H.: **Patronažna sestra v občini Sežana**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 55—60; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Pipuš F., Šušteršič O.: **Organizirano družinsko varstvo**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 61—62; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Perko M.: **Varstvo na domu na območju ZD Maribor**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 63—63; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Cesar Z.: **Opisno poročilo o organiziranem varstvu otrok v drugih družinah**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 65—66; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Prosen M.: **Poročilo o oskrbi za otroke polivalentne patronažne službe v občini Ilirska Bistrica**; Delo patronažnih sester v SR Sloveniji; L = 1981; STR = 67—68; S—T = 0; R = 0; poseb. publ. 2—81; strokovni članek;

• Skok A.: **Delo patronažnih sester v SR Sloveniji**; Zavod SRS za zdravstveno varstvo; Ljubljana; L = 1981; STR = 100; S—T = 19; R = 3; patronažna služba, sestre medicinske, nega na domu, statistika zdravstvena, Slovenija; poseb. publ. 2—81; elaborat;

• Skok A.: **Polivalentna patronaža z nego bolnika kot sestavnim delom zdravljenja bolnikov na domu v Sloveniji**; Zavod SRS za zdravstveno varstvo; Ljubljana; L = 1981; STR = 32; S—T = 17; R = 6; patronažna služba, nega bolnika, sestre medicinske, statistika zdravstvena, Slovenija; naloga za Zdravstveno skupnost Slovenije; elaborat;

• Zavrl D.: **Obravnava pripomočkov za vzgojo in rekreacijo otrok**; Zdrav. obzornik; L = 1981; VOL = 15; ZV = 6; STR = 397—400; S—T = 0; R = 0; otrok hospitaliziran, rekreacija, igra in igrače, dazinfekcija, sestre medicinske, strokovni članek;

• Adamič Š.: **Priprava raziskovalnih podatkov za analizo**; Medicinski razgledi; L = 1981; VOL = 20; ZV = 3; STR = 323—333; S—T = 0; R = 12; biomedicina, raziskava načrtovanje, podatki zbiranje, statistika; pregledni članek;

• Dolenc A.: **Razmišljanja in zgodovinski pregled moralno-etične zakonodaje ob novostih v kodeksu etike zdravstvenih delavcev SFRJ**; Medicinski razgledi; L = 1981; VOL = 20; ZV = 3; STR = 335—346; S—T = 0; R = 10; etika medicinska, zakonodaja medicinska, zdravstveni delavci, Jugoslavija; strokovni članek;

• Vegelj-Pirc M.: **Psihosomatika v onkologiji** Zdrav. vestnik; L = 1982; VOL = 51; ZV = 4; STR = 207—211; S—T = 0; R = 25; novotvorbe, psihofiziološke motnje, zdravnik-bolnik, odnosi, socialno okolje; pregledni članek;

• Milčinski L.: **Zdravstveni delavec v psihiatriji in etika**; Zdrav. obzornik; L = 1982; VOL = 16; ZV = 1—2; STR = 3—6; S—T = 0; R = 5; psihiatrija, etika medicinska, zdravnik—bolnik, odnosi; strokovni članek;

• Vuga S.: **Patronažna služba v izrednih razmerah**; Zdrav. obzornik; L = 1982;

VOL = 16; ZV = 1—2; STR = 11—17; S—T = 0; R = 0; patronažna služba, splošni ljudski odpor, zdravstveno varstvo-organizacija in administracija, katastrofe, vojna; pregledni članek;

• Ilinčič L.: Jarc M.: **Delo medicinske sestre pri očesnem zdravljenju**; Zdrav. obzornik; L = 1982; VOL = 16; ZV = 1—2; STR = 54—57; S—T = 3; R = 2; očesne bolezni, očesne kapljice, mazila, injekcije, sestre medicinske; strokovni članek;

• Kersnič P.: **Delo medicinske sestre-higienika pri preprečevanju bolnišničnih okužb na Ginekološki kliniki v Ljubljani**; Zdrav. obzornik; L = 1982; VOL = 16; ZV = 1—2; STR = 59—61; S—T = 0; R = 0; infekcija navzkrižna — preprečevanje in nadzor, bolnišnice specialistične, higiena, sestre medicinske, ginekologija, Ljubljana; strokovni članek;

• Hostnik M.: **15 let izhajanja Zdravstvenega obzornika**; Bilten Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana; L = 1982; VOL = 14; ZV = 1—2; STR = 37—38; S—T = 1; R = 0; periodika, Zdravstveni obzornik, sestre medicinske; jubileji;

• Strajnar J.: **Svečana podelitev zlatih znakov priznanja (1981)**; Zdrav. obzornik; L = 1982; VOL = 16; ZV = 1—2; STR = 77—87; S—T = 5; R = 0; sestre medicinske, društva medicinska, Čop Marija, Klemenc-Vadnjal Mira, Krek Jana, Kuzma Julka, Šipec Marija, Tekauc Lucija, Tomšič Joža, Zupančič Marija, Vujčić Marija, Slovenija; jubileji;

• Kramar M.: **Otrok-bolnik in njegovo medicinsko okolje**; Zdrav. vestnik; L = 1982; VOL = 51; ZV = 4; STR = 195—197; S—T = 0; R = 3; hospitalizacija, otrok, sestre medicinske, sestrobolnik, odnosi; pregledni članek;

• Korpar C.: **Možnosti reanimacijskih ukrepov v splošni zdravstveni službi**; 17.

podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine, Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 24—30; S—T = 1; R = 0; oživljanje, urgentna stanja, splošna medicina, reševalna služba; strokovni članek;

• Bručan A., Rode P., Horvat M.: **Oživljanje srčnega bolnika**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 31—37; S—T = 12; R = 0; srce bolezni, srce zastoja, oživljanje, dihanje umetno, elektrokardiografija, aritmija, zdravila — način dajanja, zdravilo — razpored dajanja, električna defibrilacija; pregledni članek;

• Hribar-Habinc M.: **Zdravljenje šoka v zdravstvenem domu**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 38—41; S—T = 0; R = 0; šok-terapija z zdravili, zdravstveni dom, splošna medicina, strokovni članek;

• Baraga A., Hribar-Habinc M.: **Pouk oživljanja in prve pomoči v zdravstvenem domu. Uvodne misli**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 11—14; S—T = 2; R = 0; prva pomoč, oživljanje, dihanje umetno; uvodnik;

• Pevec-Gašperlin M.: **Najpogostejše napake pri pouku oživljanja**; 17. podiplomski tečaj iz splošne kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 15—20; S—T = 10; R = 0; oživljanje, dihanje umetno, srce masaža, srce zastoja, zdravilo način dajanja, bikarbonati, orciprenalin, atropin, kalcij, poučevanje; strokovni članek;

• Švajger-Matičič M., Hribar-Habinc M., Bučar A.: **Pouk oživljanja za zdravstvene delavce**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine;

Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 21—23; S—T = 2; R = 0; oživljanje, poučevanje, zdravstveni delavci; strokovni članek;

• Baraga A.: **Prva pomoč pri splošni podhladitvi in utopitvi**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 56—61; S—T = 2; R = 0; hipotermija, prva pomoč; strokovni članek;

• Derganc M.: **Oživljanje otroka**; 17. podiplomski tečaj iz kirurgije za zdravnike splošne medicine; Ljubljana 1981; Zbornik predavanj; L = 1981; STR = 62—69; S—T = 5; R = 0; oživljanje, dihanje umetno, srce masaža, otrok; strokovni članek;

• Kumar M., Rebeušek M., Tavčar M.: **Diabetični otrok, njegova družina in okolje**; Zdrav. obzornik; L = 1981; VOL = 15; ZV = 6; STR = 370—378; S—T = 4; R = 6; diabetes melitus juvenilni, starši-otrok odnosi, urin-analiza, inzulin-predpisovanje in doziranje, prehrana, socialno okolje, zdravstvena vzgoja, anketa, otrok; primarni članek;

• Zrimšek D.: **REALNOST DRUŽINSKE MEDICINE NA DANAŠNJI STOPNJI RAZVOJA IN ORGANIZIRANOSTI OSNOVNEGA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA**; Medicinska fakulteta v Ljubljani; Zdravstveni dom Škofja Loka; L = 1981; 194 strani; S—T = 77; R = 165; zdravstveno varstvo, splošna medicina, družina, zdravnik-bolnik odnosi, družina, značilnosti, ankete, starost, spol, obolevnost, zdravstveno stanje, zdravstvene službe organizacija; disertacija;

• Balint M.: **THE DOCTOR, HIS PATIENT AND THE ILLNESS**. Rev. ed.; New York: International Universities Press, 1980; 409 strani; angl.; zdravnik-bolnik odnosi, psihoterapija, splošna me-

dicina; Centralna medicinska knjižnica — 33871;

• Smajkić A.: **ALKOHOLIZAM KOD RADNIKA**; Bibliografski referat; 28; Sarajevo: Institut za higijenu, 1967; 32 strani; hrvat.; alkoholizem-pojavljanje, delavci, raziskava; Zavod SRS za zdravstveno varstvo — knjižnica—1097 — 110;

• Smajkić A., Simeonov L., Jelaća P.: **METODE I PRIMJENA OPERACIONIH ISTRAŽIVANJA U ZDRAVSTVU**; 95; Sarajevo: Institut za soc. med.; 1981; 57 strani; ilustr.; hrvat.; zdravstvo, zdravstveno planiranje-metode, zdravstvene službe, raziskava-načrtovanje; Zavod SRS za zdravstveno varstvo — knjižnica—1099 — 110;

• Imhof A. E., Larsen O.: **SOZIALGESCHICHTE UND MEDICIN : PROBLEME DER QUANTIFIZIERENDEN QEELLENBEARBEITUNG IN DER SOZIAL UND MEDIZINGESCHICHTE**; Oslo: Stuttgart: Universitetsforlagert: Fischer, 1976; 332 strani; nem.; medicina, socialna medicina, sociologija, demografija; Centralna medicinska knjižnica — 33856;

• Fuesgen I.: **PFLEGE UND BETREUUNG DES CHRONISCH KRANKEN, ALTEN MENSCHEN ZU HAUSE**; Stuttgart: New York: Thieme, 1980; 102 strani; ilustr.; nem.; gerijatrija, nega na domu, kronična bolezni; Višja šola za zdravstvene delavce — knjižnica — 616—053.9—083;

• Heller L.: **EMERGENCIES IN GYNECOLOGY AND OBSTETRICS**; Stuttgart: New York: Thime, 1981; 191 strani; ilustr.; angl.; Thieme Flexibook Med; urgentna medicina, ginekologija, porodništvo; Centralna medicinska knjižnica — 33935;

• Piščević S.: **ZBRINJAVANJE POVREDJENIH U ČETVRTOM ARAP-**

SKO-IZRAELSKOM RATU 1973 GODINE; Beograd: Sanitetska uprava, 1980; 49 strani; srbohrvat.; vojna medicina, izredne razmere, rane in poškodbe; Centralna medicinska knjižnica — II. 13400;

• Mimica M. M.: **UVOD U MEDICINSKA ISTRAŽIVANJA**; Zagreb: Školska knjiga, 1981; 114 strani; hrvat.; raziskava, načrtovanje, medicina; Centralna medicinska knjižnica — II. 13258;

• Kaltwasser B., Skuginna A., Hierholzer G.: **CHIRURGIE DER KNOCHEN UND GELENKE : KONSERVATIVE KNOCHENBRUCHBEHANDLUNG, PRAE UND POSTOPERATIVE BEHANDLUNG UND PFLEGE**; Berlin (etc): Springer, 1981; 124 strani; ilustr.; nem.; kosti, sklepi, rane in poškodbe, preoperativna in postoperativna nega; Centralna medicinska knjižnica — II.

• Jušić A.: **KLINIČKA ELEKTROMIONEUROGRAFIJA I NEUROMUSKULARNE BOLESTI**; Zagreb: Jugoslovenska medicinska naklada, 1981; 231 strani; ilustr.; hrvat.; udžbenici Sveučilišta u Zagrebu — Biblioteka Udžbenici; elektromiografija, elektrofiziologija, elektronevrologija, elektronevrografija, živčnomišične bolezni, učbenik; Centralna medicinska knjižnica — II. 13299;

• Licul F.: **ELEKTRODIJAGNOSTIKA I ELEKTROTHERAPIJA**; Zagreb: Školska knjiga, 1981; 487 strani; ilustr.; hrvat.; elektrodijagnostika, elektroterapija, elektromiografija; Centralna medicinska knjižnica — II. 13435;

• Newell G. R. (Ed), Elison N. M. (Ed): **NUTRITION AND CANCER : ETIOLOGY AND TREATMENT**; New York: Raven, 1981; 459 strani; Progress in Cancer Research and Therapy; 17; angl.; novotvorbe, prehrana, dietna terapija; Onkološki inštitut Ljubljana — knjižnica — 32—75—81;

• Wollard J. J. (Ed): **NUTRITIONAL MANAGEMENT OF THE CANCER PATIENT**; New York: Raven, 1979; 215 strani; ilustr.; angl.; novotvorbe, prehrana, dietna terapija; Onkološki inštitut Ljubljana — knjižnica — 32—75—79;

• Balint E. (Ed), Norell J. S. (Ed): **SIX MINUTES FOR THE PATIENT : INTERACTIONS IN GENERAL PRACTICE CONSULTATION**; London: Tavistock Publications, 1973; 203 strani; angl.; zdravnik-bolnik odnosi, splošna medicina, anamneza, medicinska pomoč; Centralna medicinska knjižnica — 33886;

• Boyd-Monk H. (Ed), Lewis S. L. (Ed): **SYMPOSIA ON OPHTHALMIC NURSING. CHRONIC RENAL DISEASE**; Philadelphia (etc): Saunders, 1981; 227 strani; ilustr.; angl.; The Nursing Clinics of North America; vol. 16; 3; ledvica — odpoved kronična, očesne bolezni, nega bolnika, Nurs Clin North Am; Centralna medicinska knjižnica — D 5 — II;

• Vestal K. W. (Ed), Johnson C. F. (Ed): **SIMPOSIA ON PEDIATRIC CRITICAL CARE. ORTHOPEDIC NURSING**; Philadelphia (etc): Saunders, 1981; 179 strani; angl.; The Nursing Clinics of North America; vol. 16; 4; ortopedija,

pediatrija, otrok, nega bolnika, intenzivna nega-enote, urgentna medicina, Nurs Clin North Am; Centralna medicinska knjižnica — D 5 — II;

• Besse M.: **DIE ZUSAMMENARBEIT ZWISCHEN KRIPPE UND ELTERNHAUS**; Berlin: Veb Verlag und Gesundheit, 1981; 65 strani; nem.; Hygiene in Kinderkollektiven; Bd 4; vzgojnovarstveni zavodi, otrok v ustanovah, otrok nega, otrok razvoj, starši-otrok odnosi, ankete; Zavod SRS za zdravstveno varstvo — knjižnica — 1151 — 140;

• Valentinčič J.: **METODIKA OBRAMBNEGA USPOSABLJANJA**; Ljubljana: Rep. konf. SZDL Slov., Svet za SLO in DS, 1982; Mala knjižnica splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite; 54 strani; 6; slov.; splošni ljudski odpor; Zavod SRS za zdravstveno varstvo — knjižnica — 1170 — 410;

• Maurer J.: **BOLNIČKA HIGIJENA**; Zagreb: Školska knjiga, 1982; 127 strani; ilustr.; hrvat.; higiena, bolnišnica, infekcija navzkrižna; Zavod SRS za zdravstveno varstvo — knjižnica — 1156 — 270;

[Biomedicina slovenica, leto 1982, vol. 6, št. 3—4]

OBVESTILO!

Vse zdravstvene delavce, šole in zdravstvene organizacije obveščamo, da imamo stalno na zalogi naslednje publikacije:

— **ORGANIZACIJA ZDRAVSTVENEGA VARSTVA** (M. Mally). Popr. izdaja; Ljubljana 1980; 233 strani; cena 220,00 dinarjev;

— **DOLŽNOSTI ZDRAVSTVENIH DELAVCEV IN ZDRAVSTVENIH ZAVODOV GLEDE NA PRVO POMOČ IN OZIVLJANJE** (J. Milčinski). Popr. ponatis; Ljubljana 1981; 12 strani; cena 20,00 dinarjev;

— **KODEKS ETIKE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV SFR JUGOSLAVIJE**; Ljubljana 1983; cena 25,00 dinarjev.

Vse publikacije dobite pri Zvezi društev medicinskih sester Slovenije, 61000 Ljubljana, Vidovdanska 9, vsak dan, razen sobote, od 10. do 14. ure, ob sredah pa od 10. do 16. ure.

Uredništvo

████

TOV

ZA

OM?

V n:

- '
- |
- ?
- ?
- ?

● Zē
delu
30 mi

dnjem
pa je

● Vt
pline

ne za

● Zē

TIK
6522

TIK

VJE!

Republiški sekretariat za notranje zadeve SR Slovenije v Ljubljani izdaja na zahtevo Zveze društev medicinskih sester Slovenije z dne 5. 2. 1982 in dopolnitvijo vloge z dne 20. 5. 1982 in 13. 10. 1982 o spremembi in dopolnitvi statuta zveze društev na podlagi 9. člena zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74) naslednjo

ODLOČBO

V register društev, ki se vodi pri Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije v Ljubljani, se pod zaporedno številko 107, kjer je vpisana Zveza društev medicinskih sester Slovenije, vpiše sprememba in dopolnitev statuta zveze.

Obrazložitev

Zveza društev medicinskih sester Slovenije je sporočila, da je na občnem zboru, ki je bil dne 16. 11. 1981 v Ljubljani, spremenila svoj statut tako, da se skupščina zveze sestaja vsako leto in ne vsako drugo leto, mandat predsednika in podpredsednika zveze se zmanjša s štiri na dve leti s tem, da sta oba lahko še enkrat izvoljena, častno razsodišče se preimenuje v disciplinsko sodišče, razširili so pristojnosti nadzornega odbora in dopolnili še nekatera določila statuta.

Sporočilu so priloženi: pravila v dveh izvodih in zapisnik s skupščine, kjer so bile navedene spremembe sprejete.

V postopku reševanja te zadeve je bilo ugotovljeno, da je statut zveze društev usklajen z določbami zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74).

Glede na ugotovljeno dejansko stanje te zadeve je bilo na podlagi 6. člena pravilnika o registru društev (Uradni list SRS, št. 5/75) odločiti, kot je navedeno v izreku te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe v upravnem postopku, je pa mogoč upravni spor. Upravni spor se lahko sproži v 30 dneh po prejemu te odločbe pri Vrhovnem sodišču SR Slovenije v Ljubljani. Tožba se lahko vloži

ali dá ustno na zapisnik neposredno pri Vrhovnem sodišču, lahko pa se dá na zapisnik pri katerikoli enoti temeljnega sodišča.

Taksa po tarifni številki 1, 3 in 40 zakona o upravnih taksah (Uradni list SRS, št. 7/72, 23/77 in 11/79) v znesku 34,00 din je plačana v kolkih, ki so nalepljeni in po predpisih uničeni na vlogi.

Pomočnica republiškega sekretarja
Doroteja Stipančič

Na podlagi 4. in 17. člena zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74) je skupščina Zveze društev medicinskih sester Slovenije na zasedanju dne 16. novembra 1981 sprejela

STATUT ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Zveza društev medicinskih sester Slovenije je strokovna samoupravna društvena organizacija, prek katere društva medicinskih sester Slovenije zadovoljujejo skupne potrebe ter interese.

2. člen

Zveza društev medicinskih sester Slovenije je pravna oseba z vsemi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki so določene po ustavi, zakonu o društvih in z njenimi samoupravnimi akti, in jo kot članice sestavljajo občinska in medobčinska društva medicinskih sester, ki so tudi pravne osebe (v nadaljevanju: društva).

3. člen

Zveza društev medicinskih sester Slovenije (v nadaljevanju: Zveza) ima pečat okrogle oblike s premerom 3 cm. Na obodu je napis: Zveza društev medicinskih

sester Slovenije v Ljubljani. V sredini pečata je podoba ženske s svetilko.

Sedež Zveze je v Ljubljani.

Angleški naziv Zveze je: Slovenian Nurses Association.

4. člen

Zveza se skupaj z zvezami medicinskih sester drugih socialističnih republik in pokrajin v SFRJ združuje v Zvezi društev medicinskih sester Jugoslavije. Kot članica je vključena v Mednarodno zvezo medicinskih sester (International Council of Nurses (ICN)).

5. člen

Dejavnost Zveze je zasnovana na ustavnih načelih, idejnopoličnih izhodiščih samoupravnega socializma ter programski usmeritvi SZDL Slovenije. Zveza sooča v SZDL svoje interese z interesi drugih družbenih dejavnikov ter se sporazumeva in dogovarja za družbene akcije, sodeluje pri sprejemanju družbenih smernic, stališč in sklepov. Na lastno pobudo ali na pobudo organizacij SZDL se dogovarja o vseh aktualnih vprašanjih, še posebej o svoji programski zasnovi, kadrovske politiki, mednarodnem sodelovanju, založniški dejavnosti, o menjavi dela, financiranju in drugem.

6. člen

Zvezo predstavlja in jo zastopa pred tretjimi osebami predsednik, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik ali sekretar.

7. člen

Delo Zveze in njenih organov je javno. Javnost dela zagotavlja tako, da:

— omogoča spremljanje svojega dela prek sredstev javnega obveščanja in v ta namen sodeluje z njihovimi predstavniki, jim daje na voljo informativno, dokumentacijsko in drugo gradivo ter jih vabi na svoje seje;

— organizira obravnavo gradiv, predlogov, stališč in sklepov za seje organov Zveze;

— upošteva mnenja, predloge in stališča društev;

— objavlja svoja stališča, sklepe in druge dokumente, ki jih sprejema;

— v svojem glasilu objavlja sklic in dnevni red svojih sej; po potrebi tudi gradiva za seje.

Javnost se lahko izjemoma omeji le takrat, kadar to narekujejo posebni interesi SLO in DS.

Za javnost dela je odgovoren predsednik Zveze.

NAMEN IN NALOGE

8. člen

Člani uresničujejo interese in samoupravne pravice v Zvezi prek svojih delegatov.

Osnovne naloge Zveze so zlasti:

— usklajuje, spodbuja in usmerja delo društev medicinskih sester v SR Sloveniji;

— razvija etiko zdravstvenih delavcev v skladu s Kodeksom etike zdravstvenih delavcev SFRJ;

— sodeluje pri strokovni, ideološki in etični vzgoji članov društev;

— razvija poklicno, družbeno in samoupravno zavest zdravstvenih delavcev;

— vključuje se v zdravstveno in vzgojno-izobraževalno dejavnost ter z ustreznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi sodeluje pri izvajanju družbeno dogovorjenih programov;

— zavzema se za najvišjo strokovno raven službe za zdravstveno nego bolnika;

— sodeluje pri urejanju vprašanj v zvezi s strokovnim delom članov in predlaga ukrepe za njihovo pravilno reševanje;

— razvija različne oblike strokovnega izpopolnjevanja ter spodbuja razvojno — raziskovalno delo na področju zdravstvene nege;

— prek svojih delegatov deluje v raznih organih družbenopolitičnih organiza-

cij in strokovnih institucijah s ciljem podružbljanja zdravstvenega varstva;

— se povezuje in sodeluje z drugimi organizacijami, ki imajo v programih in sekcijah podobne naloge kot Zveza;

— razvija stike med zvezami društev medicinskih sester drugih republik in pokrajin v SFRJ zaradi izmenjave izkušenj, organiziranja skupnih akcij in drugih nalog;

— sodeluje z Mednarodno zvezo medicinskih sester;

— organizira založništvo strokovnih, vzgojno-izobraževalnih publikacij ter drugih propagandnih gradiv;

— posreduje nabavo domače in tuje strokovne literature;

— izdaja strokovno glasilo Zdravstveni obzornik;

— sodeluje s tiskom ter drugimi množičnimi občili.

9. člen

Zveza v okviru svoje dejavnosti uresničuje družbeno samozaščito v skladu z ustavo in z delovanjem vseh organiziranih socialističnih sil, za zavarovanje naše socialistične samoupravne družbe pred vsemi vrstami in oblikami dejavnosti, ki spodkopavajo, ovirajo in ogrožajo njen razvoj. Pri tem se zavzema za podružbljanje in uresničevanje zasnove splošne ljudske obrambe ter družbene samozaščite, krepitev in razvoj varnostne kulture pri svojih članih, kar zlasti dosega:

— s preprečevanjem vsakršne dejavnosti v Zvezi, ki meri na spodkopavanje temeljev socialistične samoupravne, demokratične, z ustavo določene ureditve ali na drugačno protiustavno spremembo družbenopolitične in ekonomske ureditve SFRJ;

— s preprečevanjem vsakršne dejavnosti Zveze, ki meri na razbijanje bratstva in enotnosti ali enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, na spodkopavanje svoboščin in pravic človeka in občana, zajamčenih z ustavo ali na razpihovanje nacionalnega, rasnega ali verskega sovražstva ali nestrpnosti;

— s preprečevanjem vsakršne dejavnosti Zveze, ki bi bila naperjena zoper neodvisnost in ozemeljsko celovitost države ter obrambo socialistične ureditve;

— s preprečevanjem vsakršne dejavnosti v Zvezi, ki meri na kazniva dejanja ali na spodbujanje h kaznivim dejanjem, kršitvam javnega reda ali na žalitev javne morale, ali je v nasprotju s socialistično humanostjo;

— z razvijanjem socialističnega patriotizma in varnostne kulture s pravočasnim seznanjanjem z vsebino, metodami in oblikami javnega in podtalnega delovanja sovražnih sil, ki imajo namen spodkopavati družbeno ureditev in zavirati naš samoupravni socialistični razvoj.

10. člen

Organiziranost in način delovanja Zveze v izrednih razmerah se določi s posebnim sklepom.

ČLANSTVO ZVEZE

11. člen

Zvezo sestavljajo društva medicinskih sester, ki se organizirajo na ravni občin ali več občin. Društvo postane član Zveze, ko na podlagi sklepa najvišjega organa društva poda pisno pristopno izjavo ter predloži dokaz, da je pravnoveljavno registrirano ter sprejme statut Zveze.

Društva so pri doseganju ciljev in izpolnjevanju nalog samostojna in samoupravna. Delujejo v skladu s tem statutom, po svojih pravilih ter v okviru zakonov.

12. člen

Članstvo v Zvezi je prostovoljno. Člani Zveze imajo pravico, da po svojih delegatih:

— sodelujejo pri delu skupščine Zveze ter drugih njenih organov in po teh odločajo o vseh pomembnih vprašanjih Zveze,

— prek svoje delegacije volijo organe Zveze;

— spremljajo delo Zveze in predlagajo potrebne ukrepe glede njenega poslovanja;

— dajejo predloge ter sugestije organom Zveze za izpolnjevanje nalog in programa dela;

— aktivno sodelujejo v skupnih akcijah Zveze.

13. člen

Dolžnosti članov Zveze so:

— da uresničujejo cilje in sprejete naloge Zveze v skladu s statutom;

— da pripomorejo k uresničevanju delovnega programa Zveze;

— da redno plačujejo članarino in morebitne druge prispevke po sklepih skupščine;

— da obveščajo Zvezo o svojih akcijah in stališčih ter s tem omogočijo razpravo v širšem obsegu in sprejemanju enotnih stališč;

— da probleme republiškega pomena rešujejo društva koordinirano prek Zveze.

14. člen

Članstvo v Zvezi preneha:

1. z izstopom na podlagi pisne izjave člana, da izstopa iz Zveze;

2. s črtanjem, če je s plačilom članarine dve leti v zaostanku ter jo kljub trikratnemu opominu ne poravnava;

3. s prenehanjem delovanja društva ali Zveze;

4. z izključitvijo društva, če ne deluje v skladu s tem statutom ali s svojim ravnanjem škoduje delu in ugledu Zveze.

Sklep o izključitvi sprejme disciplinsko sodišče Zveze.

Zoper sklep o izključitvi se društvo lahko pritoži skupščini Zveze v 15 dneh po prejemu sklepa, ki o zadevi dokončno odloči.

15. člen

Društvom, njihovim članom in drugim organizacijam ter posameznikom, ki so se pri opravljanju nalog na področju zdravstvene nege bolnika oziroma varovanca

odlikovali z izjemnimi prizadevanji in delom ter dosegli pomembne uspehe pri razvijanju tega področja, se lahko podelijo priznanja.

Na skupščini Zveze se lahko izvolijo tudi častni člani.

Pravilnik o priznanjih sprejme skupščina Zveze.

ORGANI ZVEZE

16. člen

Organi Zveze so:

— skupščina

— predsedstvo

— nadzorni odbor

— disciplinsko sodišče.

Skupščina

17. člen

Skupščina je najvišji organ Zveze. Sestavljajo jo delegati društev, članov Zveze. Vsako društvo ima pet delegatskih mest, število delegatskih mest v skupščini pa je enako številu članov Zveze pomnoženo s pet.

Temeljna oblika dela skupščine in organov Zveze so njihove seje.

18. člen

Za volitev članov predsedstva in nadzornega odbora je potrebna 2/3 prisotnost delegatov.

Izvoljeni so kandidati, za katere je glasovalo 2/3 prisotnih delegatov.

Volitve so praviloma tajne. Delegati pa lahko na seji pred volitvami s posebnim sklepom odločijo, da so volitve javne.

Mandat organov Zveze in njihovih članov je štiri leta. Vodilni funkcionarji ne morejo biti več kot dvakrat zapored izvoljeni za opravljanje iste funkcije.

19. člen

Seje skupščine sklicuje predsednik po sklepu predsedstva ali na zahtevo 1/3 članic Zveze.

Gradivo za sejo se posreduje delegacijam 15 dni pred dnevom, ki je določen za sejo.

V izjemnih primerih lahko predsednik skliče skupščino na lastno pobudo s krajšim rokom.

20. člen

Skupščina Zveze vsako leto na programski seji razpravlja o poročilu o delu ter obvezno oceni učinkovitost dela Zveze in svojih organov. Na podlagi ocene uresničevanja sprejetega programa ter aktivnosti organov in njihovih članov lahko skupščina opravi tudi kadrovske spremembe in sprejme delovni program in finančni načrt za naslednje leto.

Programski seji skupščine Zveze predseduje delovno predsedstvo, ki ga na seji izberejo delegati društev.

21. člen

Na sejo skupščine Zveze se vabijo tudi člani predsedstva, nadzornega odbora, izvršnega odbora, predsedniki sekcij in stalnih komisij ter predstavniki drugih organov in organizacij, ki so zainteresirani za delo skupščine.

Vabijo se tudi predstavniki sredstev javnega obveščanja.

Vsi vabljeni prejmejo gradivo za sejo v celoti.

22. člen

Skupščina sprejme poslovnik, s katerim natančneje ureja način svojega dela.

23. člen

Pristojnosti skupščine Zveze so:

- sklepa o dnevnem redu;
- vodi organizacijo Zveze;
- usklajuje aktivnosti članov;
- sprejema temeljne usmeritve Zveze in oblikuje smernice za delo društev ter opravlja nadzor nad njihovim delom;
- določa družbena merila za kandidiranje in volitev članov delegacij Zveze in družbenih funkcij v Zvezi;
- daje spodbude za oživitev dejavnosti društev;

— letno sprejema delovni program, finančni načrt ter poročilo o delu in zaključni račun Zveze;

— določa višino članarine za člane društev;

— razpolaga s premičnim in nepremičnim premoženjem Zveze;

— opravlja družbena dogovarjanja med društvi;

— odloča o prošnjah in pritožbah društev in posameznikov;

— sprejema statut Zveze, njegove spremembe in dopolnitve ter ga pojasnjuje;

— izvoli častne člane ter podeljuje priznanja na predlog predsedstva;

— sprejema pravilnik o založniški dejavnosti Zveze;

— določa višino letne naročnine glasila Zdravstveni obzornik;

— voli člane predsedstva, nadzornega odbora, disciplinskega sodišča, uredniškega sveta in drugih teles, ki jih ustanovi;

— voli predsednika in podpredsednika Zveze ter glavnega in odgovornega urednika Zdravstvenega obzornika;

— sprejema splošne akte, kolikor te pristojnosti ne prenese na predsedstvo;

— sklepa o sprejemu in izključitvi društev;

— sklepa o prenehanju Zveze;

— odloča o pritožbah zoper sklepe predsedstva, izvršnega odbora, nadzornega odbora ter disciplinskega sodišča.

24. člen

Skupščina izvoli delegacijo, ki zastopa Zvezo v Zvezi društev medicinskih sester Jugoslavije.

Predsedstvo praviloma opravlja funkcijo delegacije za vse druge organe in organizacije, v katere delegira svoje delegate skupščina Zveze.

Predsedstvo

25. člen

Predsedstvo je izvršilni organ Zveze.

Predsedstvo izvolijo delegati izmed sebe na skupščini Zveze za dobo štirih let.

26. člen

Predsedstvo šteje 29 članov, vključno s predsednikom, podpredsednikom ter sekretarjem Zveze. Na sejo se vabijo tudi predsedniki stalnih komisij.

27. člen

Predsedstvo Zveze uveljavlja kolektivno delo in odločanje ter kolektivno in osebno odgovornost članov predsedstva za naloge, za katere so pooblašteni oziroma zadolženi.

28. člen

Pristojnosti predsedstva so:

- vodi in organizira delo Zveze med dvema skupščinama;
- spremlja izvajanje delovnega programa Zveze;
- organizira problemske konference;
- imenuje stalne in občasne komisije in jih usmerja;
- spodbuja, koordinira in spremlja delo članov Zveze;
- skupaj z drugimi organi Zveze določa dnevni red in pripravlja gradivo za sejo skupščine Zveze;
- opravlja funkcijo delegacije Zveze v družbene delegatske strukture, za katere skupščina Zveze ni posebej izvolila delegacije;
- povezuje društva ter usklajuje njihove skupne akcije;
- imenuje sekretarja Zveze in izvršni odbor;
- imenuje uredniški odbor in urednika Zdravstvenega obzornika;
- upravlja premoženje Zveze;
- spremlja in spodbuja delo strokovnih sekcij;
- razpravlja o predlogih za častne člane in priznanja ter jih potrjuje;
- opravlja naloge, za katere ga pooblasti skupščina Zveze;
- uresničuje pravice in dolžnosti Zveze do delovne skupnosti pri zvezi;
- sprejema splošne akte in soglasja na splošne akte delovne skupnosti;
- obravnava kršitve Kodeksa etike zdravstvenih delavcev SFRJ;

— obravnava kršitve sporazumov med društvi in Zvezo.

29. člen

Seje predsedstva sklicuje predsednik Zveze po lastni presoji, na zahtevo 1/3 članov predsedstva ali na zahtevo nadzornega in izvršnega odbora.

Predsedstvo sprejema veljavne sklepe z večino glasov vseh članov.

Za svoje delo je odgovorno skupščini Zveze.

Nadzorni odbor

30. člen

Skupščina Zveze izvoli petčlanski nadzorni odbor za dobo štirih let.

Člani nadzornega odbora izmed sebe izvolijo predsednika.

31. člen

Nadzorni odbor je organ samoupravne društvene kontrole in spremlja delo vseh organov Zveze, ugotavlja zakonitost njihovih odločitev, nadzoruje izvajanje načel samoupravljanja in delegatskega sistema v Zvezi, izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov ter opravlja nadzor nad finančnim in materialnim poslovanjem Zveze. O vseh ugotovitvah nadzorni odbor obvešča skupščino Zveze.

Nadzorni odbor lahko daje predsedstvu pripombe in predloge glede finančnega in materialnega poslovanja, o katerih je dolžno razpravljati in do njih zavzeti stališča.

Nadzorni odbor sprejema sklepe z večina glasov vseh članov.

Člani nadzornega odbora odgovarjajo kolektivno za svoje delo in posamično za zadeve, za katere so pooblašteni oziroma zadolženi.

Nadzorni odbor je za svoje delo odgovoren skupščini Zveze.

Izvršni odbor

32. člen

Predsedstvo lahko imenuje izmed svojih članov sedemčlanski izvršni odbor.

Izvršni odbor zagotavlja organizacijske pogoje za učinkovito delovanje predsedstva Zveze, pripravlja predloge za delo predsedstva ter opravlja naloge, za katere ga zadolži predsedstvo; izvaja tudi proračun dohodkov in izdatkov ter vodi finančno-materialno poslovanje Zveze; uresničuje pravice in dolžnosti Zveze do delovne skupnosti.

Delo izvršnega odbora vodi sekretar Zveze.

Mandat članov traja štiri leta. Za svoje delo je odgovoren predsedstvu Zveze.

Disciplinsko sodišče

33. člen

Disciplinsko sodišče sestavljajo trije člani, ki jih izvoli skupščina za dobo štirih let. Člani disciplinskega sodišča izmed sebe izvolijo predsednika.

Disciplinsko sodišče veljavno sklepa, če so navzoči vsi trije člani. Sklep je veljavno sprejet, če zanj glasujeta dva člana. Za svoje delo je odgovorno skupščini Zveze.

Disciplinsko sodišče vodi disciplinski postopek na podlagi določb zakona o splošnem upravnem postopku in izreka naslednje sankcije:

- opomin;
- javni opomin;
- izključitev.

Kot disciplinski prekršek se štejejo: hujše kršitve tega statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov Zveze ter vsako dejanje, ki utegne prizadeti ugled in interese Zveze.

Zoper sklep disciplinskega sodišča se prizadeti član v roku 15 dni lahko pritoži na skupščino Zveze, ki o zadevi dokončno odloči.

Predsednik

34. člen

Iz vrst delegatov društev izvolijo delegati na vsaki volilni skupščini predsednika in podpredsednika Zveze.

Predsednik Zveze je odgovoren za svoje delo skupščini.

Odgovoren je za izvajanje dogovorjene politike in sklepov skupščine. Pripravlja material za seje skupščine in jih vodi do izvolitve delovnega predsedstva. Podpisuje splošne in druge akte, ki jih sprejme skupščina. Odgovoren je za sodelovanje organov Zveze z družbenopolitičnimi organizacijami, družbenopolitičnimi skupnostmi, drugimi organizacijami in društvi ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Skrbi, da je vsebina dela organov Zveze v skladu s programskimi izhodišči Zveze, srednjeročnim in letnim programom. Vodi delo predsedstva in odgovoren za zagotavljanje javnosti dela Zveze in njenih organov.

35. člen

Mandat predsednika in podpredsednika Zveze je dve leti.

Predsednik in podpredsednik ne moreta biti več kot dvakrat zapored izvoljena za opravljanje iste funkcije, razen če skupščina v konkretnem primeru ne sklene drugače.

Podpredsednik

36. člen

Podpredsednik Zveze pomaga predsedniku pri opravljanju njegovih nalog in del ter samostojno opravlja zadeve, za katere ga pooblasti predsednik.

Podpredsednik nadomešča predsednika, če je ta dalj časa zadržan, v vseh njegovih pristojnostih.

Za svoje delo je odgovoren skupščini Zveze.

Sekretar

37. člen

Predsedstvo imenuje sekretarja Zveze za dobo štirih let in je po preteku mandata lahko znova imenovan.

Sekretar klicuje in vodi seje izvršnega odbora Zveze.

Neposredno ureja razmerja in nadzoruje delo delovne skupnosti Zveze.

Poleg predsednika Zveze skrbi za izvajanje dogovorjene politike in sklepov. Skupaj s predsednikom pripravlja seje skupščine in predsedstva. Je odredbodajalec za izvajanje finančno-materialnega poslovanja Zveze.

O delovanju Zveze obvešča ožjo javnost z objavljanjem vabil, zapisnikov in sklepov v glasilu Zveze — Zdravstvenem obzorniku, širšo javnost pa prek sredstev javnega obveščanja.

Za svoje delo je odgovoren predsedstvu Zveze.

Če delo opravlja poklicno, mu osebne dohodke določa predsedstvo.

GLASILO ZVEZE

38. člen

Zveza izdaja strokovno glasilo Zdravstveni obzornik.

Glasilo upravlja uredniški svet, ureja pa uredniški odbor Zdravstvenega obzornika.

Založniška dejavnost Zveze je urejena s posebnim pravilnikom, ki ga sprejme skupščina Zveze.

Glavnega in odgovornega urednika Zdravstvenega obzornika voli skupščina Zveze in je član predsedstva.

Urednika glasila imenuje predsedstvo Zveze in mu določa osebne dohodke, če delo opravlja poklicno.

Mandat članov uredniškega odbora in uredniškega sveta Zdravstvenega obzornika je štiri leta in se lahko samo enkrat zaporedoma ponovi.

39. člen

Za Zdravstveni obzornik vodi računovodstvo Zveze oddvojeno finančno poslovanje. Predračun in zaključni račun pripravi računovodstvo Zveze, odobri ga uredniški svet, potrdi pa skupščina Zveze

po predhodni obravnavi v predsedstvu Zveze.

40. člen

Zveza izdaja razen rednih števil Zdravstvenega obzornika tudi supplimente, strokovne knjige in druge edicije, če so za to zagotovljena finančna sredstva.

DELOVNA SKUPNOST

41. člen

Delavci, ki opravljajo dela v Zvezi oblikujejo delovno skupnost in pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela.

Delavci v delovni skupnosti pridobivajo v okviru dohodka sredstva za osebne dohodke in za skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu in z družbeno določenimi osnovami in merili za delitev, ki veljajo za organizacije združenega dela. Imajo tudi druge samoupravne pravice v skladu z naravo dela, ki ga opravljajo, ter v skladu z družbeno in politično odgovornostjo, ki jo ima Zveza pri opravljanju svojih funkcij in nalog.

Medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti Zveze se uredijo s samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo v skladu z zakonom.

Na delovno skupnost se ne morejo prenašati pravice, pooblastila in odgovornosti Zveze in njenih organov.

Delovna skupnost ni pravna oseba.

42. člen

Delovna skupnost Zveze sprejme v skladu z zakonom, statutom in s samoupravnim sporazumom, ki ga je sklenila z Zvezo:

- samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovno skupnost;
- akt o organizaciji delovne skupnosti;
- druge samoupravne splošne akte.

VIRI FINANČNIH SREDSTEV

43. člen

Za opravljanje svojih nalog pridobiva Zveza sredstva:

- od deleža članarine, ki ga določi skupščina Zveze;
- od dohodkov prireditév, tečajev, publikacij in podobno;
- z menjavo dela;
- s prostovoljnimi prispevki, darili in volili;
- od drugih dohodkov.

44. člen

Finančno in materialno poslovanje Zveze se vodi po splošno veljavnih predpisih. Finančno poslovanje je javno. Vsaka članica in drugi zainteresirani imajo pravico do vpogleda v finančno in materialno poslovanje.

45. člen

Premoženje Zveze sestavljajo vse premožnine in neprejočnine, ki so kot last vpisana v inventarno knjigo. S premoženjem razpolaga skupščina Zveze.

KONČNE DOLOČBE

46. člen

Zveza preneha obstojati in se razpusti, če tako sklène njen najvišji organ, ki tak sklep sporoči pristojnemu upravnemu organu za notranje zadeve.

Zveza preneha obstojati tudi z odločbo pristojnega upravnega organa za notranje zadeve o prepovedi dela.

47. člen

Če skupščina Zveze ne določi pravnega naslednika, premoženje Zveze preide pri-

stojnemu organu družbenopolitične skupnosti SR Slovenije.

48. člen

Pravila društev medicinskih sester morajo biti usklajena s statutom najkasneje v šestih mesecih po njegovem sprejemu.

49. člen

Statut Zveze velja od dne, ko ga sprejme skupščina Zveze in pristojni upravni organ za notranje zadeve ugotovi, da je v skladu z določbami zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74) in drugimi predpisi, ki urejajo delovanje društev.

S tem dnem prenehajo veljati pravila zveze, ki so bila sprejeta na občnem zboru Zveze dne 28. januarja 1976.

50. člen

Ta statut je bil sprejet na seji skupščine Zveze dne 16. novembra 1981.

Ljubljana, 5. februarja 1982

Sekretar: Marija Lavš

Predsednik: Alja Fazarinc

Socialistična republika Slovenija
REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE
LJUBLJANA

Številka: 16/6-S-024/43-70

Datum: 25. 10. 1982

Ta statut je v skladu z določbami zakona o društvih (Uradni list SRS, št. 37/74).

Načelnik oddelka
Jožko Božič

Na podlagi zakona o založništvu (Uradni list SRS št. 25/78) in 45. člena statuta Zveze društva medicinskih sester Slovenije je skupščina Zveze na zasedanju dne 8. aprila 1982 sprejela

PRAVILNIK O ZALOŽNIŠKI DEJAVNOSTI ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE

I.

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Po tem pravilniku se urejajo naslednje oblike založniške dejavnosti Zveze društev medicinskih sester Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zveza):

— izdajanje strokovnega glasila Zdravstveni obzornik (v nadaljnjem besedilu: glasilo);

— izdajanje strokovnih in izobraževalnih publikacij ter drugih propagandnih gradiv (v nadaljnjem besedilu: publikacije);

— izdajanje pogodbeno prevzetih publikacij za druge naročnike.

2. člen

Založniško dejavnost Zveze zastopa glavni in odgovorni urednik.

3. člen

O pogojih in načinu izdajanja glasila in publikacij ter o izdaji pogodbeno prevzetih publikacij za druge naročnike, odloča predsedstvo Zveze.

4. člen

Založniški program izhaja iz srednjeročnega delovnega programa Zveze in opredeljuje način, obseg in temeljne smerice razvoja založniške dejavnosti.

Upoštevati se morajo pobude posameznih članov Zveze, družbenopolitičnih de-

javnikov, samoupravnih interesnih skupnosti, vzgojno-izobraževalnih in delovnih organizacij.

Letni založniški program pripravi uredniški odbor, obravnavata ga uredniški svet in predsedstvo Zveze, sprejme pa skupščina Zveze. Založniški program se lahko med letom dopolnjuje.

5. člen

Uredništvo, uredniški odbor in uredniški svet zagotavljajo javnost dela s tem, da:

— skupaj z organi Zveze seznanjajo uporabnike z uresničevanjem založniške dejavnosti ter organizirajo javne razprave o njej;

— omogočajo spremljanje dela prek delegatov uredniškega sveta, dokumentacijskih in drugih gradiv.

II.

IZVAJANJE ZALOŽNIŠKE DEJAVNOSTI

6. člen

Založniško dejavnost Zveze izvajajo:

1. uredniški svet
2. uredniški odbor
3. uredništvo
4. glavni in odgovorni urednik
5. urednik
6. področni urednik
7. tehnični urednik
8. strokovni recenzent.

Uredniški svet

7. člen

Uredniški svet je družbeni organ založniške dejavnosti Zveze. Sestavlja ga 13 delegatov v naslednji sestavi:

— delegat Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije;

— delegat Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo;

— delegat Zdravstvene skupnosti Slovenije;

— delegat Skupnosti zdravstvenih delovnih organizacij SR Slovenije;

— delegat Izobraževalne skupnosti za zdravstveno usmeritev;

— delegat Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani;

— trije delegati izdajatelja — Zveze;

— štirje delegati uredniškega odbora.

8. člen

Sestavo uredniškega sveta razglasi skupščina Zveze. Mandat članov uredniškega sveta je štiri leta.

9. člen

Delegata izdajatelja imenuje predsedstvo Zveze, delegate uredniškega odbora pa uredniški odbor.

10. člen

Uredniški svet:

— obravnava in sklepa o temeljnih vprašanih uresničevanja založniške dejavnosti Zveze ter posreduje mnenja in predloge predsedstvu in skupščini Zveze;

— spodbuja povezovanje uporabnikov z uredniškim odborom ter jim zagotavlja vpliv na uresničevanje založniške dejavnosti Zveze;

— daje soglasje k določbam, s katerimi se določa objava javnega odgovora oziroma sporočila ter določbam statuta Zveze, ki se nanašajo na urejanje in izdajanje glasila ter drugih publikacij;

— spremlja uresničevanje vsebinske zasnove glasila ter sklepa o obsegu letnika;

— spremlja finančno poslovanje založniške dejavnosti Zveze;

— obravnava založniški program, finančni načrt, poročilo o delu ter zaključni račun založniške dejavnosti.

Uredniški odbor

11. člen

Uredniški odbor sestavljajo člani uredništva ter drugi redni sodelavci in ima osem članov.

Dopisniki društev medicinskih sester in strokovnih sekcij Zveze, ki jih na njihov predlog imenuje predsedstvo Zveze, so redni sodelavci uredništva.

12. člen

Naloge uredniškega odbora so naslednje:

— zbira, opredeljuje ter ocenjuje gradiva, ki jih izdaja Zveza;

— sodeluje pri vsebinski, strokovni, terminološki in oblikovni redakciji glasila in publikacij;

— odloča o vsebini in obsegu posameznih številčk ter letnika glasila;

— pomaga dopisnikom društev in strokovnih sekcij Zveze pri oblikovanju prispevkov za objavo v glasilu;

— obravnava vse tekoče zadeve v zvezi z urejanjem in izdajanjem glasila in publikacij;

— opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

13. člen

Uredniški odbor izvoli štiri delegate v uredniški svet. V njem zastopajo mnenja in stališča odbora ter poročajo o svojem delu.

Uredništvo

14. člen

Uredništvo sestavljajo:

— glavni in odgovorni urednik;

— urednik;

— področni urednik;

— tehnični urednik.

15. člen

Glavnega in odgovornega urednika imenuje skupščina Zveze, druge urednike pa predsedstvo Zveze na predlog glavnega in odgovornega urednika.

Mandat glavnega in odgovornega urednika traja štiri leta in je lahko imenovan še za eno mandatno dobo.

16. člen

Uredniki so za svoje delo odgovorni uredniškemu svetu in organom Zveze.

17. člen

Naloge uredništva so naslednje:

— organizira, usmerja, usklajuje ter spremlja delo uredniškega odbora, rednih sodelavcev ter dopisnikov društev in strokovnih sekcij Zveze;

— izvaja vsebinsko, strokovno, terminološko in oblikovno redakcijo gradiv za objavo oziroma izdajo;

— obravnava in uresničuje vse naloge v zvezi z urejanjem in izdajanjem glasila in publikacij;

— ureja evidenco naročnikov glasila ter organizira redno plačevanje naročnine;

— organizira prodajo izdanih publikacij;

— skrbi za redno zagotavljanje sredstev in uspešno finančno poslovanje;

— se povezuje z drugimi strokovnjaki in institucijami, ki so pomembne za uresničevanje založniške dejavnosti Zveze;

— opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

Seje uredništva vodi glavni in odgovorni urednik ali urednik ter so javne.

Glavni in odgovorni urednik

18. člen

Glavni in odgovorni urednik:

— sklicuje in vodi seje uredniškega odbora;

— nadzoruje delo uredništva, uredniškega odbora ter finančno poslovanje;

— sodeluje v strokovni redakciji gradiv za objavo oziroma izdajo;

— zadrži objavo vsebinsko in strokovno neustreznih prispevkov za objavo v glasilu ter jih po presoji predloži strokovnim recenzentom ali uredniškemu svetu;

— predlaga strokovne recenzente publikacij;

— odloča o objavi sporočila, odgovora in popravka;

— v primeru pravnih sporov med avtorji in založnikom zastopa založnika — Zvezo;

— opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

Urednik

19. člen

Urednik opravlja naslednje naloge:

— vodi delo uredništva;

— koordinira vsebinsko in strokovno redakcijo gradiv za objavo oziroma izdajo;

— skrbi za izvedbo jezikovne redakcije gradiv ter usklajuje enotno terminologijo za področje zdravstvene nege;

— pripravlja gradiva za objavo oziroma izdajo, organizira tisk ter prodajo izdanih publikacij;

— vodi evidenco naročnikov glasila ter finančno poslovanje založniške dejavnosti;

— obračunava avtorske honorarje in nagrade za opravljeno delo v založniški dejavnosti;

— sodeluje pri oblikovnem urejanju glasila in drugih publikacij;

— pripravlja gradivo za seje uredniškega odbora;

— opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

20. člen

Naloge glavnega in odgovornega urednika ter urednika so:

— odgovarjata za založniško politiko in uresničevanje temeljne vsebinske zasnove glasila;

— poročata o delu uredništva in uredniškega odbora uredniškemu svetu in organom Zveze;

— predlagata uredniškemu svetu in predsedstvu Zveze sestavo uredništva, sodelavce v založniški dejavnosti, dopisnike društev in strokovnih sekcij Zveze ter strokovne recenzente za posamezna področja;

— pripravljata gradivo za seje uredniškega sveta in skupščino Zveze.

Področni urednik

21. člen

- ureja gradivo posameznih strokovnih področij ali posamezne rubrike glasila;
- opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

Tehnični urednik

22. člen

- skladno s temeljno vsebinsko zasnovo glasila ter sodobnimi bibliografskimi določili oblikovno ureja glasilo;
- opravlja tehnična dela, od priprave rokopisnega gradiva do prevzema tiskanih oziroma vezanih publikacij;
- opravlja korekture krtačnih odtisov, zadnjo grafično korekturo ter odda obvezne izvode avtorju;
- sodeluje pri urejanju evidence naročnikov glasila in publikacij;
- sodeluje pri knjiženju plačil naročnine;
- odgovoren je za enotno naslovno stran ter zunanjo opremo glasila in publikacij z določenimi podatki;
- opravlja še druge naloge v založniški dejavnosti Zveze.

Strokovni recenzent

23. člen

Strokovne recenzente imenuje na predlog glavnega in odgovornega urednika predsedstvo Zveze.

Recenzenti na zahtevo glavnega in odgovornega urednika opravijo kritično oceno sestavka, članka, naloge ali raziskave ter jo objektivno utemeljijo.

Recenzijo morajo posredovati uredništvu v pisni obliki.

24. člen

Vrednost prispevkov in drugih del opredeljuje sklep o vrednotenju prispevkov in dela v založniški dejavnosti Zveze ter je sestavni del tega pravilnika.

25. člen

Vrednost publikacij in založniških del za druge naročnike se opredeli s posebno pogodbo.

III.

UREJANJE IN IZDAJANJE GLASILA

26. člen

Zveza je izdajatelj glasila Zdravstveni obzornik.

Zdravstveni obzornik je strokovno glasilo medicinskih sester Slovenije, namenjeno pa vsem delavcem, ki delajo na področju zdravstvene nege.

27. člen

Osnovne naloge glasila so:

- seznanja bralce z delom, razvojem, problemi in uspehi na področju zdravstvene nege;
- seznanja medicinske sestre in druge zdravstvene delavce s pomembnejšimi novostmi s področja medicinskih, biomedicinskih in družboslovnih znanosti ter njihovo društveno in družbeno dejavnostjo;
- povezuje strokovnjake na področju zdravstvene nege ter omogoča izmenjavo strokovnih, organizacijskih, pedagoških in samoupravnih izkušenj iz dela;
- prispeva k vzgoji, izobraževanju in strokovnemu izpopolnjevanju medicinskih sester in tehnikov ter drugih zdravstvenih delavcev;
- razvija sistematično in metodično preučevanje področja zdravstvene nege ter oblikuje trajne dokumente o razvoju tega področja;
- spodbuja razvojno-raziskovalno delo na omenjenem področju;
- seznanja člane občinskih in med-občinskih društev medicinskih sester o sklepih organov Zveze ter izvajanju delovnega programa;
- objavlja sporočila, ki so posebnega pomena za Zvezo in občane.

28. člen

Glasilo izhaja praviloma vsaka dva meseca, občasno tudi v suplementih v slovenščini. Izvlečke člankov objavlja tudi v angleščini.

TEMELJNA VSEBINSKA ZASNOVA

29. člen

Temeljno vsebinsko zasnovo glasila sestavljata:

- strokovni del (2/3 obsega) in
- društveni del (1/3 obsega glasila).

Praviloma sta dela ločena s posameznimi rubrikami, lahko pa se med seboj vsebinsko prepletata in dopolnjujeta.

30. člen

Strokovni del sestavljajo:

— **članki** (primarni in sekundarni), ki so opremljeni z izvlečkom v slovenščini in angleščini, oznako univerzalne decimalne klasifikacije (UDK), bibliografsko navedeno literaturo, imenom avtorja, njegovim strokovnim nazivom oziroma akademskim in častnim naslovom ter naslovom delovne organizacije;

— **Novosti-izkušnje-pobude** z rubrikami: Razvojno-raziskovalno delo, Strokovno izpopolnjevanje in Organizacija dela;

— **Beležke ob knjigah** — informacije o novih strokovnih knjigah ter o novih dokumentih v strokovnih knjižnicah;

— **Zanimivosti** — krajše aktualne informacije z medicinskega, biomedicinskega in družboslovnega področja.

31. člen

Društveni del glasila — **Iz društvenega življenja** — obsega več rubrik:

— **Poročila o delu** — društev, strokovnih sekcij, Zdravstvenega obzornika ter organov Zveze;

— **Strokovna srečanja**;

— aktualne informacije **Iz urada Mednarodne zveze medicinskih sester**;

— **Pisma bralcev**;

— **Sporočila** — pomembnejša obvestila in navodila naročnikom in sodelavcem glasila; občasno tudi **Slikovna sporočila**;

— **Osebnosti** — predstavitev posameznih medicinskih sester in drugih zdravstvenih delavcev; objava nekrologov.

32. člen

Glasilo objavlja tudi uvodnike ob pomembnejših strokovnih, poklicnih in družbenih dogodkih ter obletnicah, gradivo problemskih konferenc, razgovore z zdravstvenimi delavci, različne informacije in poročila ter naročene oglase delovnih organizacij.

33. člen

Vsebinska zasnova glasila je usklajena s konceptom samoupravnega zdravstvenega varstva, z dokumenti Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in Zveze komunistov, določili zakona o javnem obveščanju, načeli novinarskega kodeksa in kodeksa etike zdravstvenih delavcev SFR Jugoslavije ter srednjeročnim delovnim programom Zveze.

34. člen

Uredništvo lahko v soglasju z uredniškim odborom oblikuje nove rubrike, če v njih obravnava zaključeno vsebino ter jih dopolnjuje in spreminja.

Predloge o dopolnitvi in spremembah vsebinske zasnove glasila sprejme uredniški svet, potrdi pa tudi skupščina Zveze.

35. člen

Strokovni in literarni prispevki, priredbe in prevodi so podrobneje opredeljeni s sklepom o vrednotenju prispevkov in dela v založniški dejavnosti Zveze.

Omenjeni sklep ureja tudi njihovo vrednotenje.

36. člen

Urejanje prispevkov obsega:

- vsebinsko,
- strokovno,

- jezikovno in
- oblikovno redakcijo.

37. člen

Vsebinsko redakcijo glasila izvaja uredniški odbor na rednih in izrednih sejah.

38. člen

Strokovno redakcijo posameznih prispevkov opravljajo: področni urednik, urednik ter glavni in odgovorni urednik.

Glavni in odgovorni urednik lahko po presoji zaprosi za recenzijo sestavkov recenzente Zdravstvenega obzornika ali najustreznejšo strokovno institucijo.

39. člen

Vsi prispevki morajo biti pred objavo v Zdravstvenem obzorniku terminološko usklajeni in jezikovno pregledani. Jezikovna redakcija obsega manjše ali večje stilistične popravke rokopisov ter odpravo tiskovnih in manjših slovničnih napak.

40. člen

Oblikovno redakcijo glasila opravlja tehnični urednik glasila skladno s temeljno vsebinsko zasnovo glasila, mednarodnimi in domačimi bibliografskimi zahtevami in standardi.

SPOROČILO — ODGOVOR — POPRAVEK

41. člen

Na zahtevo republiškega in zveznega organa, ki je pristojen za informacije, mora glavni in odgovorni urednik v prvi naslednji številki glasila brezplačno objaviti sporočilo, ki je posebnega pomena za občane in organizacije, kadar gre za življenje in zdravje ljudi, za njihovo premoženje, za javni red in mir in podobno (42. člen zakona o javnem obveščanju).

42. člen

Delovni ljudje in občani, družbenopolitične skupnosti in njihovi organi, samoupravne interesne skupnosti in njihovi organi, družbenopolitične in družbene organizacije, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije ter društva lahko zahtevajo, da se v glasilu objavijo njihova sporočila, če so pomembna za javnost oziroma popravek poročila, če je z objavo bila prizadeta njihova čast, dobro ime, pravica in korist (43. in 44. člen zakona o javnem obveščanju).

43. člen

Pri odločanju o objavi sporočila, odgovora ali popravka sporočila, mora glavni in odgovorni urednik upoštevati pomen in nujnost sporočila, odgovora in popravka, materialne možnosti, dejavnost Zveze ter naloge strokovnega glasila.

44. člen

Na sporočila oziroma objavljene sestavke lahko prizadeta stranka zahteva javni odgovor ali popravek najkasneje v 30. dneh po izidu glasila.

45. člen

Glavni in odgovorni urednik je dolžan objaviti odgovor ali popravek sporočila, če bi to bistveno prispevalo k pojasnitvi in razumevanju objavljene vsebine ter prispevalo k celovitejši in objektivnejši obveščeniosti.

Objavi ga v prvi naslednji številki glasila.

46. člen

Objavo odgovora oziroma popravka lahko odkloni:

— če se predloženi tekst ne nanaša neposredno na vsebino objavljenega besedila;

— če je očitno, da z objavljenim sporočilom ni bila prizadeta čast, dobro ime, pravica ali korist tistega, na katerega se sporočilo nanaša;

— če je popravek prejel po preteku 30. dni od objave v glasilu;

— če vsebina nasprotuje naši družbeno-politični ureditvi;

— če je popravek napisan nevljudno ali žaljivo, oziroma ga predlagatelj ni podpisal.

Odgovor lahko glavni in odgovorni urednik tudi skrajša, če je nesorazmerno daljši od objavljenega besedila, kadar na njegovo zahtevo tega avtor ne opravi sam.

47. člen

Če glavni in odgovorni urednik odkloni objavo odgovora ali popravka, se prizadeti avtor ali upravičenec lahko v 15 dneh po izidu prve številke glasila, zatem ko je uredništvo prejelo njegov odgovor, pritoži uredništvu (uredniškemu svetu, predsedstvu Zveze). O pritožbi mora odločiti najkasneje v 30. dneh po prejemu pritožbe.

48. člen

O objavi sporočila, odgovora in popravka mora glavni in odgovorni urednik upoštevati še druga določila zakona o javnem obveščanju (Uradni list SRS, št. 7/73).

OBJAVA PODATKOV

49. člen

Na vsakem izvodu glasila morajo biti naslednji podatki:

- ime in naslov izdajatelja;
- sestav uredniškega odbora;
- sestav uredniškega sveta;
- ime glavnega in odgovornega urednika;
- ime urednika;
- ime lektorja za slovenščino;
- ime lektorja za angleščino;
- izdelava UDK;
- letnik in številka glasila;
- višina naklade glasila;
- cena posamezne številke glasila;
- višina letne naročnine;
- številka žiro računa Zveze;

— naslov uredništva;

— ime tiskarne.

50. člen

Najmanj enkrat na leto morajo biti v glasilu objavljeni naslednji podatki:

— ime delovnih organizacij in interesnih skupnosti, ki glasilo sofinancirajo;

— imena posameznikov ter višina prostovoljnih prispevkov v tiskovni sklad Zdravstvenega obzornika;

— navodila sodelavcem in dopisnikom glasila;

— drugi pomembni podatki glede izdajanja, uresničevanja, temeljne vsebinske zasnove glasila ter plačevanja naročnine.

IV.

UREJANJE IN IZDAJANJE PUBLIKACIJ

51. člen

Zveza izdaja predvsem publikacije s področja zdravstvene nege oziroma publikacije, ki jih ni na knjižnem trgu.

52. člen

Za strokovno oceno publikacij mora predsedstvo Zveze na predlog glavnega in odgovornega urednika imenovati enega ali več recenzentov, ki so strokovnjaki s področja, za katero je predloženo gradivo za izdajo ter lektorja.

Pozitivna ocena recenzentov je pogoj, da se predloženo gradivo tiska.

53. člen

Kategorijo publikacij opredeli uredniški odbor glede na:

1. izvornost publikacije:

- prva izdaja;
- ponovna izdaja s predelanim in dopolnjenim tekstom že izdane publikacije;
- ponovna izdaja z nespremenjenim tekstom že izdane publikacije;

2. zahtevnost publikacije:

- raziskava, študija;
- učbenik;
- skripta;
- zapiski predavanj.

54. člen

Pri oblikovanju predloga prodajne cene posameznih publikacij se upoštevajo:

- materialni stroški;
- avtorski honorarji;
- honorarji za recenzente;
- honorarji za lektorje;
- morebitni drugi stroški.

Predlog cene za vse izdane publikacije potrdi predsedstvo Zveze.

55. člen

Publikacije morajo imeti enotno naslovno stran in zunanjo opremo.

Izdane publikacije morajo imeti tudi naslednje podatke:

- naslov publikacije, pri prevodih tudi naslov izvirnika;
- ime avtorja in soavtorjev;
- ime prevajalca;
- ime ilustratorja in opremljevalca;
- ime glavnega in odgovornega urednika;
- ime urednika;
- ime tehničnega urednika;
- kraj in leto natisa oziroma razmnožitve;
- višino naklade ter zaporedno številko vsakega ponatisa ali izdaje oziroma podatek o dotisu (12. člen zakona o založništvu, Uradni list SRS, št. 25/78).

PRAVICE IN DOLŽNOSTI AVTORJEV

56. člen

Pravice avtorjev izhajajo iz pogodbe, ki jo skleneta avtor in založnik — Zveza. Usklajena mora biti z zakonom o avtorskih pravicah (Uradni list SFRJ, št. 19/78).

Pogodba mora vsebovati:

- naslov pogodbenih strank;

- naslov dela in kategorijo;
- obseg in trajanje pravic, ki jih avtor prenese na založnika;
- obseg dela;
- rok predaje rokopisa (tipkopis oskrbi avtor);
- rok izida publikacije;
- višino avtorskega honorarja in način plačila;
- sankcije, ki jih lahko uporabi zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti;
- pravica ponatisa;
- druga določila.

57. člen

Če avtor publicira isto delo še pri drugi založbi, mora predhodno dobiti soglasje Zveze kot sopogodbenika.

58. člen

Obe pogodbeni stranki se morata držati dogovorjenih rokov iz pogodbe. Zaradi objektivnih razlogov, ki bi nastali na katerikoli pogodbeni strani, se lahko obe pogodbeni stranki dogovorita za drugačne pogoje. V tem primeru se med avtorjem in založnikom — Zvezo sklene dodatna pogodba.

59. člen

Pogodbe pripravi delovna skupnost Zveze, podpišeta pa jo avtor in predsednica Zveze.

60. člen

Višina avtorskega honorarja se določa po avtorski poli, upošteva pa se tudi izvornost in zahtevnost dela.

Pri obračunavanju avtorskih pol se štejejo kot enakovredni teksti: pisan tekst, tabele, grafikoni, skice, slike in podobno.

61. člen

Vrednost avtorske pole določi predsedstvo Zveze na podlagi predloga uredniškega odbora.

62. člen

Avtorski honorar se plačuje postopno:
— 1/4 ob podpisu pogodbe;
— 1/2 ob predaji rokopisa in pozitivni strokovni oceni;
— 1/4 ob izidu dela.

Recenzentom in lektorjem se honorar izplača takoj po opravljenem delu.

63. člen

Avtor dobi 10 izvodov objavljenega dela, recenzenti po en izvod, Višja šola za zdravstvene delavce v Ljubljani — knjižnica — 5 izvodov ter Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani 22 izvodov (Zakon o obveznem pošiljanju tiskov, Uradni list SRS, št. 55/72).

VI.

FINANČNO POSLOVANJE

64. člen

Finančno poslovanje založniške dejavnosti vodi predsedstvo Zveze, izvaja pa delovna skupnost Zveze.

65. člen

Prihodki založniške dejavnosti so:

— naročnina glasila (članov društev medicinskih sester in drugih naročnikov; dijakov in študentov zdravstvenih šol; zdravstvenih in drugih delovnih organizacij);

— prihodki od samoupravnih interesnih skupnosti;

— prihodki od samoupravnih in drugih delovnih organizacij po sklenjenih samoupravnih sporazumih;

— prihodki od društev medicinskih sester;

— oglasi, darila, volila in drugi namenski prihodki.

66. člen

Vrednotenje prispevkov in dela ureja sklep o vrednotenju prispevkov in dela v založniški dejavnosti Zveze.

67. člen

Glavni in odgovorni urednik ter urednik predlagata predsedstvu Zveze vrednost točke avtorskega honorarja ter vrednost drugih storitev v zvezi z založniko dejavnostjo.

Vrednost točke se določa ob sprejemu letnega delovnega programa in finančnega načrta.

Urednika predlagata tudi nagrade rednim sodelavcem, članom uredniškega odbora ter dopisnikom društev in strokovnih sekcij Zveze, če ni njihovo nagrajevanje drugače urejeno.

68. člen

Zaključni račun in finančni načrt za naslednje leto pripravi delovna skupnost Zveze. Obravnava ga uredniški svet, po predhodni obravnavi predsedstva pa sprejme skupščina Zveze.

VI.

KONČNE DOLOČBE

69. člen

Pravilnik velja od dne, ko ga sprejme uredniški svet ter po predhodni obravnavi predsedstva potrdi skupščina Zveze.

S tem dnem prenehajo veljati sklepi in pravila o urejanju in izdajanju Zdravstvenega obzornika, ki so bila sprejeta 27. februarja 1979.

Glavni in odgovorni urednik
Zdravstvenega obzornika
Marija Miloradović l. r.

Predsednik Zveze društev
medicinskih sester Slovenije
Alja Fazarinc l. r.